



**Stichting
Vrije School
Breda**

**Stichting Vrije School Breda
Breda**

JAARVERSLAG 2022

Stichting Vrije School Breda
Heerbaan 250
4817 NL Breda

INHOUDSOPGAVE

A	BESTUURSVERSLAG	PAGINA
	Voorwoord	3
	Bestuursverslag	4
	Financiële positie 2022	34
	Resultaat	35
	Kengetallen	36
B	JAARREKENING	
B1	Grondslagen voor de jaarrekening	37
B2	Balans per 31 december 2022	41
B3	Staat van Baten en Lasten 2022	43
B4	Kasstroomoverzicht 2022	44
B5	Toelichting op de onderscheiden posten van de balans per 31 december 2022	
1.1	Immateriële vaste activa	45
1.2	Materiële vaste activa	45
1.5	Vorderingen	47
1.7	Liquide middelen	47
2.1	Eigen vermogen	48
2.2	Voorzieningen	48
2.4	Kortlopende schulden	49
	Model G: verantwoording subsidies OCW	50
	Gebeurtenissen na balansdatum	51
B6	Niet in balans opgenomen rechten en verplichtingen	52
B7	Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten 2022	
3.1	(Rijks)bijdragen Ministerie van OCW	53
3.2	Overige overheidsbijdragen	53
3.5	Overige baten	53
4.1	Personele lasten	54
4.2	Afschrijvingslasten	54
4.3	Huisvestingslasten	55
4.4	Overige instellingslasten	55
4.4.2	Leermiddelen	55
5	Financiële baten en lasten	55
	WNT	56
	(Voorstel) bestemming resultaat baten en lasten	57
	Overzicht verbonden partijen	58
C	OVERIGE GEGEVENS	
C1	Controleverklaring	59
	Ondertekening van de jaarrekening	64
	BIJLAGE	
D1	Gegevens rechtspersoon per 31 december 2022	65



**Stichting
Vrije School
Breda**

Bestuursverslag 2022

Inclusief verslag intern toezicht

Inhoud

1. Het schoolbestuur	4
1.1 Profiel	4
Missie, visie en kernactiviteiten	4
Strategisch beleidsplan	5
Toegankelijkheid & toelating	5
1.2 Organisatie	5
Contactgegevens	5
Organisatiestructuur	6
De medezeggenschap	6
Horizontale dialoog en verbonden partijen	6
Klachtenbehandeling	7
Juridische structuur	7
Governance	7
Functiescheiding	7
Code Goed Bestuur	7
2. Verantwoording van het beleid	8
2.1 Onderwijs & Kwaliteit	8
Onderwijskwaliteit en kwaliteitszorg	8
Doelen en resultaten	9
Overige ontwikkelingen	11
Toekomstige ontwikkelingen	11
Onderwijsresultaten	11
Inspectie	12
Passend onderwijs	12
Nationaal Programma Onderwijs	12
Sociale veiligheid	13
2.2 Personeel & professionalisering	13
Toekomstige ontwikkelingen	14
Zaken in het afgelopen jaar met personele betekenis	14
Uitkeringen na ontslag	14
Huisvesting & facilitaire zaken	15
2.2 Financieel beleid	16
2.3 Interne risicobeheersings- en controle-systemen	17
2.4 Continuïteitsparagraaf	20
3 Verantwoording van de financiën	21
3.2 Staat van baten en lasten	22
3.3 Toelichting op de ontwikkelingen in de meerjarenbegroting	23
3.5 Financiële positie	25
Verslag Raad van Toezicht	28

Voorwoord

Eind 2021 zijn veel middelen vrijgekomen om de zogenaamde achterstanden in te lopen bij onze kinderen ten gevolge van de lockdowns. In het jaar 2022 zijn de plannen uitgewerkt en geïmplementeerd. Vooraf werd er gebruik gemaakt van de evidence based voorbeelden van het Ministerie.

Helaas neemt het lerarentekort ernstige vormen aan. Vooral invallers zijn niet te vinden. Dat maakt dat veel "extra" mensen ingezet moesten worden om de klassen te draaien. Dat is nog altijd beter dan klassen langdurig of bij toerbeurt naar huis sturen. In het totaal heeft Stichting Vrije School hiervoor ongeveer 150.000 euro ontvangen.

Een ander groot onderwerp dat in 2021 is opgestart is het onderzoek naar een mogelijke samenwerking/fusie van Stichting Markant Onderwijs met Stichting LeerSaam uit Etten-Leur. Stichting Vrije School Breda heeft een personele unie met Markant Onderwijs. De samenwerking/fusie heeft geen effect op de personele unie met Markant Onderwijs. Stichting Vrije School blijft een zelfstandige stichting.

Dit bestuursverslag is wederom geheel conform het format van de PO-raad uitgevoerd. Vorig jaar hebben we positieve opmerkingen gehad over de leesbaarheid van het stuk, we zijn daar blij mee en werken immer aan de verbetering van ons bestuursverslag.

Voor de zomervakantie van 2022 werd het duidelijk dat we een periodiek bestuurlijk onderzoek zouden krijgen van de onderwijsinspectie. Eind 2017 was ons laatste onderzoek geweest. Voor de zomervakantie zijn we dan ook begonnen met de voorbereidingen met een externe oud-inspecteur. De Rudolf Steinerschool krijgen in de eerste helft van het schooljaar 2022-2023 een proefaudit op basis van een viertal domeinen.

Tot slot wil ik de directeur en hun teamleden bedanken voor hun geweldige inzet en flexibiliteit in 2022. Restanten van Corona, maar ook een oorlog in Oekraïne maken dat een school nooit statisch is, de kinderen al helemaal niet. In dit krachtenveld is de leerkracht een basis van stabiliteit en daarvoor mijn grote dank en respect.

Johan van Knijff
voorzitter CvB

1. Het schoolbestuur

Stichting Vrije School Breda exploiteert de Rudolf Steiner School Breda. De Rudolf Steiner School is de enige school binnen de Stichting. De stichting wordt bestuurd door een eenhoofdig College van Bestuur (hierna te noemen CvB). Dit CvB is tevens CvB van Stichting Markant Onderwijs. Beide vormen een zogenoemde personele unie, waarbij beide stichtingen juridisch onafhankelijk van elkaar functioneren, maar in persoon wel dezelfde bestuurder hebben. Dat geldt ook voor de Raad van Toezicht (hierna te noemen RvT) van beide stichtingen.

De directeur van de school maakt deel uit van het directeurenoverleg van Stichting Markant Onderwijs, het directieoverleg. Dit overleg wordt voorgezeten door de voorzitter van het CvB en heeft een beleidsvoorbereidend karakter, het stimuleert bovenschoolse samenwerking en het leren van elkaar. Ondersteuning op het gebied van Human Resource Management vindt plaats via inhuur van een externe HRM-consultant. Ondersteuning op het gebied van financiën vindt plaats via inhuur van een externe financieel specialist van Ons Onderwijsbureau.

1.1 PROFIEL

Missie, visie en kernactiviteiten

In februari 1975 is de Rudolf Steiner School in Breda opgericht door ouders die op zoek waren naar vernieuwend onderwijs voor hun kinderen. Nu, bijna 50 jaar later, volgen zo'n 220 kinderen vrijeschoolonderwijs op de Rudolf Steiner School. De uitgangspunten van het vrijeschoolonderwijs werden voor het eerst geformuleerd door Rudolf Steiner, de grondlegger van de antroposofie, namelijk als:

- levend wordende wetenschap
- levend wordende kunst
- levend wordende religie

Deze drie vormgevende elementen krijgen binnen ons onderwijs een duidelijke structuur. Het realiseren van deze overkoepelende doelen is gelegen in de houding van de leerkracht die het onderwijs vorm geeft. Zowel de persoonlijke houding van de leerkrachten als de samenbindende visie en missie van onze school spelen hierbij een rol.

Het vrijeschoolonderwijs en de leerkrachten ontwikkelen zich voortdurend, in wetenschappelijke, kunstzinnige, spirituele en maatschappelijke betekenis. Wij hechten veel waarde aan de eigen ontwikkelingsweg van de leerkracht, die voor de klas het voorbeeld is. Jezelf lerend opstellen als basis om het leerproces bij de kinderen te stimuleren. Rudolf Steiner, de grondlegger van het vrijeschoolonderwijs, omschreef in 1919 dat het onderwijs zou moeten uitgaan van wat in de kinderen ontwikkeld kan worden. Alleen daardoor kan de maatschappij voortdurend vernieuwd worden op basis van de idealen van de opeenvolgende generaties. Deze zienswijze omvat de kern van de missie van onze school: kinderen zo richting hun volwassenheid begeleiden dat zij als vrij denkende, voelende en strevende mensen de maatschappij kunnen vormgeven, op basis van hun veerkracht en eigen idealen.

In het vrijeschoolonderwijs vormen de ontwikkelingsfasen van het kind het uitgangspunt van het leerplan. Deze ontwikkelingsfasen gebaseerd op het antroposofisch mensbeeld van Rudolf Steiner. Dit mensbeeld heeft betrekking op ontwikkeling van de mens en het vormgeven van zijn eigenheid. De opvoeding, waar het onderwijs nadrukkelijk deel van uitmaakt, dient erop gericht te zijn de opgroeiende mens zijn mogelijkheden te laten ontwikkelen en te leren omgaan met zijn beperkingen. Tegelijk proberen leerkrachten de sluimeren - de voornemens en idealen tot bewustzijn te wekken bij de kinderen. Deze visie geeft richting aan de visie op de ontwikkeling van kinderen. Het geeft handvatten voor zowel onze pedagogische als didactische benadering in het onderwijs op onze school.

Onze waarden

- blijvende ontwikkeling als doel
- leerstof vormt daarbij het middel
- gemeenschapsvorming, samen op weg
- eerbiedwaardig pedagogisch klimaat
- ritme en regelmaat
- inspiratie van de antroposofie

Strategisch beleidsplan

Voor Stichting Vrije School Breda zijn de volgende 5 speerpunten van betekenis in 2020-2024:

1. Onderwijs en kwaliteit
2. HRM-HRD en ontwikkeling medewerkers
3. Profilering en marketing
4. Passend onderwijs
5. Financiën en beheer

Klik [hier](#) voor ons Strategisch Beleidsplan 2020-2024

Toegankelijkheid & toelating

De Rudolf Steiner School staat open voor alle kinderen ongeacht hun geloofsovertuiging en/of afkomst en heeft zowel oog voor leerlingen met onderwijsachterstanden en beperkingen als voor hoogbegaafde kinderen. Er is een aannamebeleid waarin langs verschillende wegen informatie wordt verzameld over de leerling.

Daarbij worden drie vragen onderzocht:

- Kan het kind zich in onze school voldoende ontwikkelen?
- Is deze nieuwe leerling in de bestaande klas goed op zijn/haar plaats?
- Heeft de leerkracht de juiste competenties om de vraag van de leerling te beantwoorden?

Vanuit onze visie verzorgen wij goed onderwijs en bereiken daarbij de gewenste resultaten; waar dit niet lukt bieden wij de kinderen extra ondersteuning. Met betrekking tot alle vakken liggen de resultaten ten aanzien van het landelijk gemiddelde op voldoende niveau. Wij bereiken onze doelen door vooral klassikaal onderwijs aan te bieden en daarbinnen vormen van differentiatie toe te passen. Wij gaan op een respectvolle wijze met elkaar om (leerkrachten onderling en leerkrachten met de kinderen) en werken in sterke mate samen met de ouders. Wij zorgen ervoor dat de kinderen op een assertieve wijze opkomen voor hun belangen en gevoelens. Wij bereiken dat kinderen goed met elkaar kunnen samenwerken en realiseren dat kinderen zelfstandig opdrachten kunnen uitvoeren en binnen hun mogelijkheden hun eigen leerproces (mede) bepalen.

1.2 ORGANISATIE

Contactgegevens

- Stichting Vrije School Breda
- Bestuursnummer 59984
- Adres tot 1 december 2022: Cosunpark 21 – 4814 ND - Breda
- Adres vanaf 1 december 2022: Heerbaan 250 – 4817 NL Breda
- 076-5289360
- info@vrijeschoolbreda.nl
- www.vrijeschoolbreda.nl

Bestuur

- De heer drs. Johan van Knijff, Voorzitter College van Bestuur

Dit CvB is tevens CvB van Stichting Markant Onderwijs Breda. Beide vormen een zogenoemde personele unie, waarbij beide stichtingen juridisch onafhankelijk van elkaar functioneren, maar in persoon wel dezelfde bestuurder hebben. Dat geldt ook voor de RvT van beide stichtingen

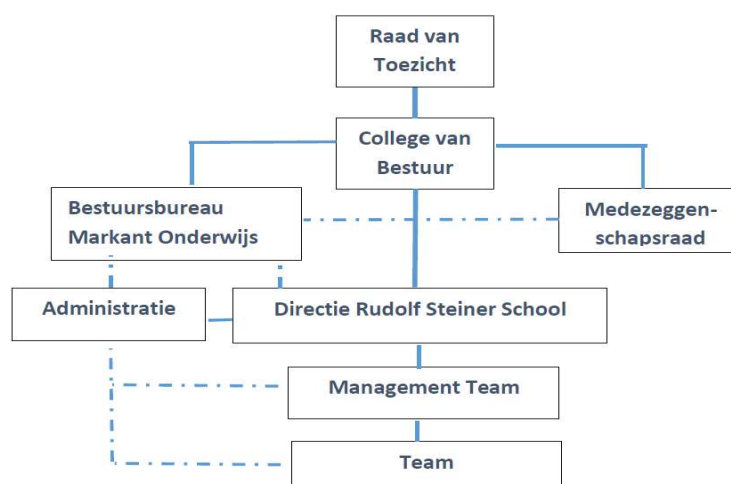
- Nevenfuncties: Lid van het DB van BreedSaam, lid van de stuurgroep Opleiden In de School (PABO) en lid arbeidsvoorwaardencommissie PO-Raad

Scholen

Rudolf Steiner School – Minckelersstraat 27 – 4816 AD Breda – www.vrijeschoolbreda.nl

De school is ook te vinden op de website van scholenopdekaart.nl

Organisatiestructuur



De medezeggenschap

De Rudolf Steiner School heeft een medezeggenschapsraad (MR) bestaande uit een ouder/verzorger- en personeelsgeleding. De MR heeft tot taak de openheid, openbaarheid en het onderling overleg binnen de school te bevorderen en is bevoegd tot bespreking van alle schoolaangelegenheden. Daarnaast heeft de MR een aantal bevoegdheden die bij wet zijn vastgesteld.

Horizontale dialoog en verbonden partijen

Er is regelmatig contact met onderstaande partijen.

Ouders, leerlingen en medewerkers	Uitwisseling schoolse zaken, kennisoverdracht
Gemeente Breda	Subsidies, beheer multifunctionele gebouwen, openbaar onderwijs en de statuten
Kristalkind Kinderopvang	Kinderopvangorganisatie in de school
Administratiekantoor ONS Onderwijs	Verzorging gehele administratie van Stichting Vrije School Breda/Wijs Accountants
Arbo Unie Breda	Ondersteuning arbeidsomstandighedenbeleid en verzuim
PO-Raad, VBS	Branche organisaties
RSV Breda e.o.	Passend onderwijs voor elk kind
Leswerk	Oplossen vervangingsproblematiek in het PO
Bestuurlijk Overleg Breda (BOB)	Overkoepelende samenwerkingsverband van alle besturen PO en VO
Coöperatieve Vereniging BreedSaam	Verantwoordelijk voor huisvesting van PO en speciaal onderwijs in gemeente Breda
Regionaal Platform Onderwijs W-Brabant	Kennisdeling tussen besturen
Landelijke Vereniging van Vrije School	
Landelijke begeleidingsdiensten Vrije School	

Klachtenbehandeling

Er zijn geen klachten ontvangen in 2022.
Klik [hier](#) voor het Klachtenbeleid.

Juridische structuur

Stichting Vrije School Breda is een stichting met als activiteit het verzorgen van basisonderwijs aan leerplichtigen en het bevorderen van het onderwijs volgende de pedagogie van Dr. Rudolf Steiner. Het bestuur van de stichting bestaat uit een CvB met een voorzitter. Een RvT houdt toezicht op de bestuurder en adviseert hem.

Governance

In 2022 zijn er geen regelingen aangepast met betrokkenheid van MR en RvT.

Functiescheiding

Het bestuur en toezicht werkt volgens het raad-van-toezichtmodel. Het bevoegd gezag (CvB) van de stichting bestuurt de scholen, de RvT oefent intern toezicht uit op het bestuur. Het bevoegd gezag is eindverantwoordelijk en aansprakelijk voor het besturen van de scholen. De leden van de RvT zijn verantwoordelijk en aansprakelijk voor de wijze waarop zij het toezicht op het bestuur uitoefenen.

Code Goed Bestuur

Stichting Vrije School Breda hanteert de [Code Goed Bestuur in het primair onderwijs](#) van de PO-Raad, vastgesteld in november 2021. CvB en RvT bespreken jaarlijks de noodzaak tot nadere maatregelen. De stichting maakt ook gebruik van een besturingsmodel en managementstatuut.

2. Verantwoording van het beleid

2.1 ONDERWIJS & KWALITEIT

Onderwijskwaliteit en kwaliteitszorg

Vanuit de overtuiging dat het voor elke school belangrijk is om voortdurend en op gestructureerde wijze te werken aan het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs, focussen we ons op onderwijskwaliteit. Daarbij gaat het primair om het dagelijks pedagogisch en didactisch handelen van een leerkracht in de klas. Vanuit onze missie om het beste basisonderwijs aan te bieden aan de kinderen in de gemeente Breda, betekent dit voor ons dat je als organisatie vooral naar jezelf kijkt waar je kunt verbeteren. Het beste onderwijs is onderwijs van goede kwaliteit. We streven niet alleen naar de hoogst mogelijke cognitieve opbrengsten, want we hechten ook veel waarde aan het welbevinden van het kind. We creëren een veilige omgeving waarin het kind zich kan ontwikkelen tot een volwaardige burger in de Nederlandse maatschappij.

Het programma van de Markant Academie (het scholingsinstituut waar ook de Rudolf Steiner School gebruik van maakt) is daarom ingericht op scholing die ons beter maakt. Om te bepalen wat het aanbod van de scholing is, maken we o.a. gebruik van de analyse naar aanleiding van de schoolbezoeken, Succes!Spiegel en de audits.

Monitoring en Verantwoording

De Succes!Spiegel is ons kwaliteitszorginstrument voor monitoring en verantwoording. Het systeem bevat onder meer een Succes!dashboard, waar in één oogopslag te zien is hoe tevreden de ondervraagden zijn over het onderwijsproces, het schoolklimaat, kwaliteitszorg en ambitie, samenwerking met ouders en imago. Daarnaast meet het ook de sociale veiligheid van de leerlingen en is het instrument te gebruiken als een zelfevaluatie. Naar aanleiding van de analyse van resultaten uit de tevredenheidsspeilingen van de Succes!Spiegel zijn de er punten ter verbetering meegenomen in het schoolplan. Dit schoolplan heeft een looptijd van 2020-2024.

In november 2022 is de jaarlijkse sociale veiligheid vragenlijst onder leerlingen van groep 5-8 afgenomen. De resultaten worden op bestuurs- en op schoolniveau geanalyseerd.

Dit schooljaar heeft op de school een audit plaatsgevonden. Deze is uitgevoerd door een externe ervaren auditor samen met de kwaliteitsmedewerker. In het kader van het aankomend inspectiebezoek hebben we ervoor gekozen de audit te richten op het waarderingskader van de inspectie. In dit Onderzoekskader is te lezen dat de school 'basiskwaliteit' moet bieden op verschillende standaarden, zoals bijvoorbeeld 'Pedagogisch-didactisch handelen' of 'Zicht op ontwikkeling en begeleiding'. De eisen voor basiskwaliteit zijn ook terug te lezen in de Wet op het Primair Onderwijs. Tijdens de audit is men op zoek gegaan naar wat goed gaat en wat beter kan of moet. De school heeft feedback gekregen op de volgende standaarden:

- OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding
- OP3 Pedagogisch-didactisch handelen
- SKA1 Visie, ambities en doelen
- SKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur

De school voldoet ongeveer aan de basiskwaliteit, maar heeft ook een aantal punten om verder te ontwikkelen.

Drie keer per jaar rapporteert de directeur middels managementrapportages aan het bestuur. Een samenvatting van deze rapportages wordt gedeeld met de RvT. Naast de standaard items als financiën en ziekteverzuim, wordt afhankelijk van het Triaal gerapporteerd over;

- de voortgang van de schoolontwikkeling
- de audit
- het vervolgsucces van de oud leerlingen in het VO
- resultaten

- gesprekscyclus en dossiervorming
- acties tevredenheidspeilingen
- professionalisering
- leerlingaantallen
- besteding en inzet zorgmiddelen.

De school werkt met het administratie- en leerlingvolgsysteem Parnassys. Dit maakt het mogelijk om de tussentijdse leeropbrengsten en eindopbrengsten op uniforme en systematische wijze te monitoren.

We maken gebruik van de bovenschoolse module Ultimview van Parnassys. Deze heeft een “early warning” functie met betrekking tot de tussentijdse en eindopbrengsten, de interne doorstroom en uitstroom van de leerlingen, de onderwijsresultaten en het schooladvies.

Omdat kwaliteit nog meer omvat dan de gegevens uit Ultimview hebben we een kwaliteitsdashboard gemaakt zodat we in een oogopslag zien of er zorg of alertheidssignalen zijn waarover we met scholen in gesprek moeten. Het dashboard bevat criteria waaraan voldaan moet worden. Items die erin zijn opgenomen zijn: kengetallen, passend onderwijs, personeel, signalering inspectie, schooladvies, sociale veiligheid, tevredenheid ouders en medewerkers, externe audit, financiële risico's en verplichte documentatie. Deze items bevatten ook weer sub-items. Zo wordt het voor de schooldirectie(s) en het CvB mogelijk (pro)actief in te grijpen en bij te sturen in situaties waarin dat nodig is.

De school besteedt stelselmatig aandacht aan het formuleren en uitvoeren van kwaliteitsbeleid. Tevens houden zij zichzelf een spiegel voor bij de opbrengsten daarvan. Iedereen werkt met een kwaliteitskalender, zodat kwaliteitszorg een zaak van het hele team is. Daarnaast wordt er gewerkt met een bovenschoolse kwaliteitskalender.

De bestuurder en de beleidsmedewerker onderwijs en kwaliteit bezoeken twee keer per jaar de school om het inhoudelijk gesprek aan te gaan over de ontwikkelingen en de vorderingen van het onderwijs in de school. Ons kwaliteitsbeleid staat [hier](#) beschreven.

De school werkt sinds 2021 met een gezamenlijk format voor de schoolanalyse. Hierin worden o.a. realistische en ambitieuze schooldoelen bepaald aan de hand van de referentieniveaus voor lezen, taal en rekenen. School streeft ernaar dat alle leerlingen de fundamentele niveaus 1F behalen en dat zoveel mogelijk leerlingen de streefniveaus 1S/2F halen zodat de leerlingen over voldoende basisvaardigheden beschikken als zij naar het vervolgonderwijs gaan.

Andere onderdelen in de schoolanalyse:

- LVS; ligt de bovenbouw op koers
- Overzicht uitstroom
- VO adviezen; zit men na 3 jaar nog op het gegeven advies?
- Zorgsignalen en interventies

De analyse wordt tijdens het 2 jaarlijks schoolbezoek besproken met CvB en de kwaliteitsmedewerker.

Doelen en resultaten

In het Strategisch Beleidsplan 2020-2024 zijn de doelen per schooljaar beschreven. Ondanks de lockdown die bij aanvang van 2021 nog tot februari voortduurde, liggen we op schema wat de uitwerking van de doelen betreft. Een uiteenzetting van de doelen op het gebied van onderwijskwaliteit waar we aan werkten in 2021-2022 is hieronder weergegeven.

Beleidsvoornemens	Status doel	Reden, acties en resultaat
Alle leerkrachten beschikken over de basisvaardigheden op het terrein van digitalisering van onderwijs. Daarbij gaat het om technische vaardigheden rond het gebruik van apparatuur en software, maar ook om didactische vaardigheden rond de toepassing van digitale methodieken in de dagelijkse praktijk van het eigen onderwijs.		In 2021-2022 is er gerichte scholing op individueel en groepsniveau aangeboden om de nog niet beheerste vaardigheden aan te leren.
Verder ontwikkelen van de audits door een		Door de tweede lockdown in december 2020

<p>onderzoeksvraag vanuit het bestuur toe te voegen aan de audit. De onderzoeksvraag is gekoppeld aan de doelen van het Strategisch Beleidsplan.</p>		<p>heeft het afnemen van de audits vertraging opgelopen. Twee audits zijn verzet naar het najaar van 2021. De audits zijn geëvalueerd. Er is besloten de nieuwe ronde audits te gaan doen met dezelfde onderzoeksvraag aangevuld met een beschrijving van de ontwikkeling van de school tot kindcentrum. Hier zal het auditteam de diverse geleidingen op bevragen. In het kader van het onderzoek door de onderwijsinspectie is een audit uitgevoerd door een externe.</p>
<p>Elke school biedt de leerlingen een bredere plaats voor onderzoekend en ontwerpend leren. Door samenwerking met het bedrijfsleven maar ook door deze competenties vakoverstijgend in te zetten.</p>		<p>Er is een samenwerking gezocht met Curio. Zij hebben zowel VMBO als MBO scholen in de stichting. In 2021 is de Lego League uitgezet op drie scholen. In 2022 is onderzoekend en ontwerpend leren verder uitgewerkt met behulp van docenten van Curio. Een optie is het gebruik maken van de locatie van Curio, die beter ingericht is op onderzoekend en ontwerpend leren dan de basisschool.</p>
<p>Leren van en met elkaar, zowel als directieteam, IB-team als op de scholen en school overstijgend tijdens Markantdagen en scholingen van de Markant Academie.</p>		<p>Directeuren zijn in 2020 met intervisie gestart. We bieden in de Markant Academie scholing aan die bijdraagt aan het vergroten van vakdidactische kennis en organiseren het zo dat leerkrachten van verschillende scholen en elkaar ontmoeten. De Markantdag 2022 stond in het teken van ontmoeting en scholing dmv diverse workshops en lezingen. Voor het eerst participeerden onze "nieuwe" collega's van Stichting Leersaam op deze dag.</p> <p>Intern begeleiders leerden van en met elkaar tijdens het IB-netwerk. Zij organiseren ook 1x per jaar hun eigen scholing en krijgen daarvoor budget vanuit de Markant Academie.</p> <p>In 2022 is er een scholing gestart voor rekenspecialisten, deze wordt afgerond in 2023. Van elke school waren er minimaal 2 mensen afgevaardigd.</p>
<p>Leerlingen zijn eigenaar van hun eigen onderwijsleerproces, door hen keuze te geven in wat ze willen leren en hoe ze dat willen leren. De leerkracht is meer begeleidend dan sturend.</p>		<p>Vanuit de audits is de conclusie dat er op de scholen grote verschillen zijn. Dit hadden we ook verwacht. De resultaten van de audits zijn een 0-meting geweest. De scholen hebben n.a.v. de aanbevelingen schoolontwikkelingen in gang kunnen zetten/gezet. In de komende jaren werkt het auditteam met dezelfde onderzoeksvraag dus wordt eigenaarschap weer onderzocht.</p>
<p>Alle scholen tonen eigenheid door een duidelijk schoolprofiel, hiermee zetten we onderwijsvernieuwingen in met durf en lef.</p>		<p>Het schoolprofiel van de Vrije School is natuurlijk zo helder als glas, het handelen conform de antroposofie zit in de genen van het personeel. Met de komst van een nieuwe directeur worden de kenmerken wel weer herijkt en opnieuw opgefrist.</p>
<p>Competenties van de leerkracht.</p>		<p>In het najaar van 2021 zijn alle leerkrachten gevraagd naar hun ambities en hun competenties. Ook enkele collega's hebben voor hen de zogenaamde 360 graden feedback vragenlijst ingevuld. Per school is er een overzicht beschikbaar. Het doel is om bij vacaturerimte geschikte mensen van binnen onze eigen organisatie te kunnen benaderen. Voor de teamleden van de Vrije School is dit moeilijk, maar</p>

wel mogelijk. Het eigen concept is moeilijk te vertalen bij andere scholen van Markant, maar lukt het soms incidenteel.

Groen = Doel is gehaald
Blauw = Proces loopt nog
Rood = Doel wordt of is niet gehaald

Overige ontwikkelingen

Toekomstige ontwikkelingen

De school heeft na de komst van de nieuwe directeur in augustus 2021 extra energie gestoken in de Vrije School gedachte. Hier was een impuls en een update nodig, zij-instromers en minder scholingsaandacht nopen nu tot een aanpak met BVS schoolbegeleidingsdienst. Deze dienst werkt speciaal voor Vrije Scholen in Nederland. In de komende jaren zal de school hiermee verder gaan. Een ander belangrijk onderwerp is de komende levensloop verlengende renovatie van de school. De voorbereidingen zijn in 2022 gestart met o.a. tal van sessies met het gehele schoolteam, soms aangevuld met ouders en kinderopvang. De planvorming is vormgegeven met M3V en dit plan is de basis geweest voor de stuurgroep om verder te gaan. Het tijdspad zal leiden tot een architectenkeuze in 2023, een aanbesteding in de tweede helft van 2023 en de start van de bouw hopelijk in januari 2024. Begin 2025, net voor het 50-jarig bestaan zal de school in een volledig gerenoveerde school terugkeren.

Onderwijsresultaten

Via de pagina van scholenopdekaart.nl zijn de resultaten van de school in te zien.

In onderstaande tabel is af te lezen hoe de eindtoetsresultaten van de Rudolf Steiner School in het schooljaar 2020-2021 eruit zien. In regel 1 wordt de school vergeleken met de landelijk vastgestelde signaleringswaarde voor 1F en 1S/2F. Hierin laat de school een voldoende niveau zien. Als de school in regel 2 wordt vergeleken met scholen met een vergelijkbare populatie valt er winst te behalen in het percentage leerlingen dat 1S/2F behaald hebben. Dit is te verklaren vanuit de zwakke Eindtoetsscore in 2018-2019. Hierover is verslag gedaan in het jaarverslag van 2019.

	Schoolwe- ging 3-jrs	Perce- ntage 1F 3-jrs	Perce- ntage 1S/2F 3-jrs	Landelij- k gemidd- elde 1F	Landelij- k gemid- delde 1S/2F	Signal- erings- waard- e 1F	Signal- erings- waard- e 1S/2F
1.06OZ - Rudolf Steiner School	25,36	97,40%	65,80%	96,80%	65,90%	85%	55,10%
2. 06OZ - Rudolf Steiner School	25,36	97,40%	65,80%	96,80%	65,90%	85%	55,10%
geel	onder signaleringswaarde						
blauw	boven signaleringswaarde						
oranje	onder signaleringswaarde vergelijkbare scholen						
groen	boven signaleringswaarde vergelijkbare scholen						

Inspectie

Er is in 2022 is er geen inspectiebezoek geweest. In het schooljaar 2023-2024 komt er een nieuw bezoek van de onderwijsinspectie. Dit was eerst in april-mei 2023 gepland, maar is uitgesteld door de inspectie zelf.

Passend onderwijs

Als Stichting Vrije School Breda Onderwijs maken wij onderdeel uit van het Regionaal Samenwerkingsverband (RSV) Breda e.o. Het 'Ondersteuningsplan Passend Onderwijs 2019-2023' van het RSV Breda e.o. is leidraad om ons streven recht te doen aan de onderwijsbehoeften van ieder individueel kind te realiseren. Vanwege de omvang van het RSV Breda e.o. wordt de dagelijkse uitvoering in meerdere werkeenheden opgesplitst. Iedere werkeenheid spant zich in om een dekkend netwerk te realiseren waarin voor ieder kind een plek is, waar mogelijk thuis nabij in dorp of wijk. De werkeenheden krijgen meer regie over welke leerlingen zij op kunnen vangen binnen hun werkeenheid.

We verwachten dat onze scholen regie voeren op de mogelijkheden en onmogelijkheden die zij hebben. Daarmee bedoelen we dat er grenzen zijn aan de ondersteuning op een school, maar dat we aan de andere kant de grens opzoeken van wat mogelijk is.

De school heeft een ambitieus ondersteuningsprofiel vastgelegd, waarin zij hun expertise voor de werkeenheid aangeven en hun grenzen. In dit school specifiek ondersteuningsprofiel wordt ook beschreven hoe ze de basis- en lichte ondersteuning gerealiseerd hebben. Daarnaast kunnen scholen, op basis van hun expertise, hun meerwaarde aantonen voor de werkeenheid. Dit kan met behulp van de arrangementen vanuit het samenwerkingsverband. Iedere twee jaar wordt het ondersteuningsprofiel geëvalueerd en aangepast aan de actuele ontwikkelingen.

Het CvB van Stichting Vrije School Breda heeft zitting in het bestuur van het samenwerkingsverband. Vanuit het samenwerkingsverband ontvangt Stichting Vrije School Breda middelen voor lichte en zware ondersteuning. In onderstaande tabel zijn de ontvangen bedragen opgenomen.

Tabel middelen passend onderwijs

Middelen lichte ondersteuning	€ 33.424
Middelen zware Ondersteuning	€ 31.189
Totaal	€ 64.613

De middelen voor lichte ondersteuning zijn gebaseerd op een vast bedrag per teldatum ingeschreven leerlingen. Dit bedrag bedroeg tot 1 augustus 2022 € 154 per leerling, vanaf 1 augustus 2022 bedraagt dit € 140 per leerling. De vergoeding wordt aan het schoolbestuur uitgekeerd. De middelen zware ondersteuning (variabele ondersteuning/ arrangementen) worden toegekend op basis van een aanvraag ('het groeidocument').

Nationaal Programma Onderwijs

Ook in 2022 hebben de leerlingen nog enkele weken thuisonderwijs gekregen vanwege de tweede lockdown. De leerkrachten konden snel schakelen naar thuisonderwijs, mede vanwege de opgedane kennis tijdens de eerste lockdown. Kwetsbare kinderen waren dagelijks welkom op school. De aandacht lag tijdens deze periode op de leerstof van de kernvakken. Het Nationaal Programma Onderwijs heeft een keuzemenu gemaakt waaruit de scholen konden kiezen. Onze scholen hebben een weloverwogen keuze gemaakt, die via [deze link](#) te lezen is.

Op basis van de schoolscan hebben alle scholen een plan gemaakt. Dit is besproken met alle teamleden van de school en voorgelegd aan de bestuurder om o.a. door te rekenen. Er zijn uit het keuzemenu van OC&W de interventies gekozen met de grootste impact en effect. Dus bijvoorbeeld kleinere groepen, individuele hulp van een leerkracht, sociaal-emotionele ondersteuning van kinderen, etc. Tevens is er aandacht besteed aan kunst en cultuur; tijdens de lockdown waren deze activiteiten die normaal gesproken plaatsvinden in een schooljaar niet mogelijk en toegelaten vanuit de richtlijnen in de protocollen. Vanzelfsprekend zijn alle plannen ook besproken en hebben instemming gekregen van de MR-en. Op bovenschools niveau hebben we 5% afgeroomd om risico's af te dekken, er kunnen immers uitkeringslasten of transitiekosten voortvloeien uit de

(tijdelijke) werkverbanden die we zijn aangegaan. Na afloop of na elk schooljaar zullen we bekijken of de afroeping nog noodzakelijk is, indien dat niet het geval is komen de middelen alsnog op schoolniveau ter beschikking van NPO.

Sociale veiligheid

De Onderwijsinspectie houdt toezicht op de kwaliteit van het onderwijs. Ook ziet de inspectie toe op naleving van wetten en regels zoals de zorgplicht van de school voor de sociale veiligheid van de leerlingen. Als deze op tekorten wijst, is het van belang dat de school maatregelen neemt voor verbetering.

Onder het algemeen veiligheidsbeleid vallen enerzijds voorzieningen om de fysieke veiligheid te waarborgen en anderzijds maatregelen om leerlingen en personeel te beschermen tegen sociale onveiligheid.

- Iedere school heeft een preventiemedewerker. We nemen volgens de Arbowet een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) af. Gesignaleerde problemen komen in een plan van aanpak.
- Alle scholen beschikken over een veiligheidsbeleid. Op onze scholen zijn directeurs, teams en MR betrokken bij het opstellen van het veiligheidsbeleid. In dit plan staan concrete en heldere afspraken over preventieve maatregelen, scholing van medewerkers, de schoolregels en protocollen e.d.
- Een onderdeel van de zorgplicht sociale veiligheid is dat scholen ieder jaar monitoren of de leerlingen zich veilig voelen op school. De scholen monitoren periodiek de veiligheidsbeleving van de leerlingen. Wij monitoren de sociale veiligheid met het instrument: de SuccesSpiegel. Als de monitor op tekorten wijst, treft de school verbeteringen.
- Ieder jaar wordt de veiligheidsmonitor uitgevoerd onder leerlingen en om het jaar onder leerkrachten en ouders. Deze wordt gebruikt voor de evaluatie van het veiligheidsbeleid.

Iedere school beschikt over een vertrouwenspersoon
We beschikken ook over een externe vertrouwenspersoon

2.2 PERSONEEL & PROFESSIONALISERING

Inleiding

Het primaire proces is het belangrijkste wat er in een school plaatsvindt. Alle acties moeten dan ook afgestemd worden op het beter maken van het lesgeven in de klas. Dat houdt automatisch in dat de leerkracht in de klas de meest centrale persoon is; de aansturing vanuit directie en MT is daarbij cruciaal. Het bestuur heeft de functie om bovenstaande processen te faciliteren en te stimuleren.

Doelen en resultaten

Ons eigen opleidingsinstituut Markant Academie verzorgt en faciliteert vooral opleidingen die ertoe doen. Hoe worden wij elke dag een beetje beter?

We vinden dat op de school een aantal basis specialisten aanwezig moeten zijn en dat expertise gespreid moet worden. Alle scholen hebben dit jaar een rekenspecialist aangewezen. Deze zijn gestart met professionalisering via de Markant Academie. Binnen deze scholing wordt vanuit praktijkervaring en onderbouwde kennis praktische handvatten gegeven om scholen beredeneerd doelgericht te laten werken, passend bij de schoolambitie, schoolweging en bijhorende schoolambitie. Een ander doel is dat de rekenspecialisten met en van elkaar leren en gebruik gaan maken van elkaars expertise.

Binnen de organisatie worden startende leerkrachten de eerste drie jaar begeleid door een coach. Coaches zijn werkzaam binnen onze stichting als leerkracht of intern begeleider. De coach heeft tot doel de startende leerkracht te begeleiden bij zijn/haar hulpvraag en te laten ontwikkelen tot leerkracht basisbekwaam. Naast de coaching vindt er voor de startende leerkrachten supervisie (1^e-jrs) en intervisie (2^e en 3^e-jrs) plaats. Voor de coach vindt er 3x per jaar een intervisiemoment plaats om met elkaar af te stemmen, casuïstiek en werkwijzen te bespreken. Dit jaar zijn de coaches via de Markant Academie gestart met hun professionalisering om de coaching vaardigheden up to date te houden.

Het welzijn van ons personeel is van groot belang, we willen een werkgever zijn waar mensen graag willen werken en ervaren hebben dat zij belangrijk zijn. We vragen aan de andere kant ook eigen verantwoordelijkheid van onze werknemers om vitaal te blijven. Een groep van ongeveer 10 mensen heeft een

tweetal workshops gevolgd van het vervangingsfonds. Vitaal blijven is niet de opdracht van de werkgever, maar is een gezamenlijke missie.

In dit kader mag de Markantdag in Breda niet ontbreken. Deze dag werd dit jaar gebruikt om ontspannen kennis te maken met de toekomstige collega's van stichting LeerSaam. Doordat onze bestuurder vanaf 1 september 2022 interim-bestuurder werd van stichting LeerSaam werden de 3 stichtingen uiteraard gezamenlijk genodigd op de Markantdag. Er werden workshops aangeboden zoals hoogbegaafdheid, de stap naar vitaliteit, Excellente School, SuccesSpiegel, Burgerschap, mediawijsheid in de klas, rekendidactiek en communicatie.

De audit heeft zich dit jaar gericht op het waarderingskader van de inspectie en is uitgevoerd door een externe deskundige. Voordat deze op de school kwam is de directeur en IB'er meegenomen in het waarderingskader van de inspectie, de verwachtingen van basiskwaliteit of "goed", de wettelijke kaders en alles wat bij het inspectiebezoek hoort

Toekomstige ontwikkelingen

Stichting Vrije School Breda vormt een personele unie met Stichting Markant Onderwijs. Markant gaat per 1 januari 2023 fuseren met Stichting Leersaam. De fusie heeft geen effect op Stichting Vrije School. De personele unie wordt straks gevormd samen met Onderwijsgroep Markant-Leersaam.

Zaken in het afgelopen jaar met personele betekenis

Uitkeringen na ontslag

- Er zijn geen uitkeringskosten na ontslag in 2022.
- Het is niet altijd mogelijk om werkloosheidskosten te voorkomen. Bij een goed aannamebeleid en een gesprekkencyclus die op orde is, wordt zoveel mogelijk uitstroom in een uitkeringssituatie beperkt.

Aanpak werkdruk

De werkdrukmiddelen worden structureel door OC&W verstrekt aan de school en het team bepaalt hoe de middelen worden ingezet in het kader van werkdruk vermindering. De middelen worden integraal ter beschikking gesteld, er wordt niet afgeroomd voor bestuurlijke doelen etc. De schoolteams hebben of krijgen kennis van de beschikbare middelen op hun school en kunnen op basis daarvan een plan maken. Men moet natuurlijk wel rekening houden met de verplichtingen die aangegaan zijn in eerdere jaren. In het algemeen kunnen we stellen dat de meeste scholen de middelen inzetten voor extra leerkrachten (om b.v. de klassen kleiner te maken), onderwijsassistenten (om extra hulp te geven in de klas en om taken weg te halen bij leerkrachten), vakleerkrachten (voor b.v. gym) om de groepsleerkracht te ontlasten en een enkele school heeft nog wat besteed aan materialen. De rol van de directeur (en het bestuur) is om te wijzen op verplichtingen en om toezicht te houden op "vreemde" bestedingen.

Tijdens de vergaderingen met de directeuren is er door het bestuur op gewezen dat beperking van doelen en plannen in het jaarplan en de indeling van studiedagen, werkdruk vermindering kan optreden. Je kunt een studiedag helemaal volplannen, maar ook een deel vrijhouden voor de individuele leerkracht om zaken voor zijn klas te doen. Dat geldt ook voor een gedeelte van een teamvergadering. Verder is het belangrijk om aandacht te hebben voor de werkgroepen. Het is niet nodig om soms met 5-6 mensen in een werkgroep zitting te hebben. Vertrouw op je collega en haar professionaliteit en laat het door 3 mensen uitwerken en niet door 6.

	2022
Budget Werkdrukmiddelen	59.511
Inzet:	
<i>Personeel</i>	57.028
<i>Materieel</i>	1.000
<i>Professionalisering</i>	1.483
Totaal	59.511

Strategisch personeelsbeleid

De belangrijkste uitdaging die verwoord is in ons Strategisch Beleidsplan is natuurlijk de ambitie om het beste primair onderwijs in Breda te geven. We monitoren jonge leerkrachten met behulp van een assessment en hebben b.v. de coaching voor al onze leerkrachten georganiseerd binnen de stichting. Daarnaast zijn we ook kritisch op het functioneren van onze huidige leerkrachten. In het verleden is hier te weinig op gemonitord, maar zeker ook niet op geacteerd. Die tijd hebben we nu achter ons gelaten en we durven nu ook afscheid te nemen van leerkrachten die niet goed functioneren c.q. geen teamplayers zijn.

Om de doelen te bereiken willen we onze mensen een goed inhoudelijk aanbod doen met betrekking tot hun professionalisering. Binnen de Markant Academie en daarbuiten volgen onze mensen vooral opleidingen die ertoe doen: vakinhoudelijke kennis opdoen en pedagogische vaardigheden gaan boven het zogenaamde "punniken met hindernis-cursussen.

De directeur is goed thuis in de wereld van de Vrije School, daardoor is zij in staat om via haar netwerk leerkrachten aan te trekken. Het lerarentekort is er dus wel, maar de Rudolf Steinerschool heeft er weinig last van.

In 2020 zijn we gestart met het samenstellen van een zogenaamd personeelshandboek. Alle bestaande documenten hebben we vernieuwd en geactualiseerd conform de huidige wet- en regelgeving. Deze grote klus is in 2021 helemaal afgerond en zo beschikken we nu over een waardenvol document, dat ook regelmatig zal worden bijgesteld. Het is een mooi document geworden dat op gemeenschappelijke wijze tot stand is gekomen, het biedt een basis om op terug te vallen. Vanzelfsprekend is er ook tijd nodig om dit alles te "borgen". In 2022 is dit document niet verder bijgesteld vanwege de fusie met Stichting Leersaam per 1 januari 2023.

HUISVESTING & FACILITAIRE ZAKEN

Per 1 januari 2015 heeft de coöperatieve Vereniging Breedsaam de verantwoordelijkheid van de onderwijs-huisvesting overgenomen. In onze ambitie om het beste onderwijs te geven in de stad is niet alleen de leerkracht een factor. Een goed uitgerust, opgeruimd gebouw dat aan de eisen van deze tijd voldoet maakt daar ook deel van uit.

Breedsaam heeft bijna de eerste periode van 8 jaar afgerond. Momenteel vinden er gesprekken plaats met de gemeente Breda over de doordecentralisatie over de tweede periode.

Op de lange termijn wenst het bestuur voor de school een gebouw dat voldoet aan de eisen van deze tijd inclusief duurzaamheid. Er zijn diverse werkzaamheden gepland voor de vrije school Breda, in het begin van 2022 wordt er door de alv een besluit genomen over de Rudolf Steiner School. Er is namelijk een subsidie toegekend en dat maakt dat deze gelden "snel" besteed dienen te worden. De school is samen met het bestuur in voorbereiding op de levensduur verlengende renovatie, begin 2024 zal deze aanvangen.

Duurzaamheid & maatschappelijk verantwoord ondernemen

De coöperatie van BreedSaam en de daarbij samenwerkende besturen zetten zich allemaal in voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen. In 2020 is de zogenaamde coöperatie uitgebreid met een samenwerking op het gebied van energie en duurzaamheid. Het collectief investeert op basis van solidariteit in duurzaamheidsmaatregelen. Deze maatregelen leiden tot besparingen die naar rato voor iedereen profijt opleveren. Binnen het collectief is afgesproken dat na 5 jaar opnieuw gekeken wordt naar de hoogte van de afdrachten van alle besturen in Breda, Het collectief besteedt ook zonnepanelen aan die in 2021 op diverse al geschikte schoolgebouwen worden aangebracht.

De hierboven genoemde renovatie zal leiden tot een volledig duurzame school, BENG, dat wil zeggen Bijna Energie Neutraal.

2.2 FINANCIËEL BELEID

Doelen en resultaten

Het ultieme doel van Stichting Vrije School Breda is het voeren van een gezond financieel beleid, dat uiteindelijk gaat leiden tot een stabiele organisatie. Deze opdracht was voor 2022 makkelijk uitvoerbaar, de stichting heeft veel extra subsidie aangevraagd (extra handen in de klas, EHK) en het Ministerie heeft de zogenaamde NPO-gelden verstrekt. Het Nationaal Programma Onderwijs is het gevolg van de Coronapandemie. De middelen hebben een breed bestedingskader dat elders verder verantwoord wordt. Door de extra middelen was het eenvoudig om de begroting te halen, het is ook aan het resultaat te zien.

NPO verantwoording

Interventies		Besteding Euro
A	Meer onderwijs om bij groepen leerlingen kennis en vaardigheden bij de spijkere	0
B	Effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkere	625
C	Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen	22.714
D	Ontwikkeling van de executieve functies van leerlingen	0
E	(Extra) inzet van personeel en ondersteuning #	91.435
F	Faciliteiten en randvoorwaarden: Activiteiten die randvoorwaardelijk/ ondersteunend zijn voor interventies (A-E),	25.742
	ouderbetrokkenheid en digitale technologie	0
G	Overig: uitsluitend bedoeld voor dotaties aan voorzieningen voor transitievergoedingen, de voorziening verrekening uitkeringskosten en/of dotatie aan een bestemmingsreserve NPO	0
		0
		140.515

Hiervan heeft € 12.671,-- betrekking op inhuur extern personeel (PNIL) Dit is 13,9% van de totale inzet van personeel en ondersteuning is 9% van de totale NPO bestedingen.

Een ander belangrijk doel was een beleidsrijke begroting wat we in 2022 verder vorm hebben kunnen geven. Hiervoor hadden we een Meerjaren Investerings Plan nodig. Aan het einde van het jaar 2020 hebben we voor het eerst een begin gemaakt met het opschonen van de activa-bestanden. Dit proces herhalen we elk jaar en in samenhang met het Meerjaren Investerings Plan geeft dit meer inzicht in wat we hebben en wat we in de toekomst moeten vervangen c.q. vernieuwen. Dit was er niet binnen Vrije School Breda maar is er nu wel en dat geeft een helder inzicht in hetgeen we nodig hebben. Op deze wijze zijn de investeringen beter planbaar voor de stichting. Vanzelfsprekend blijven we investeren in goede materialen op de gebieden ICT, meubilair, methodes. We hebben dat nodig om onze ambitie waar te maken, maar met de komst van beleidsrijke begrotingen kunnen we dit nu beter financieel managen.

Toekomstige ontwikkelingen

De NPO-middelen werden voor 2 jaar verstrekt, maar vanwege de aanhoudende pandemie en het lerarentekort is de periode van besteding van deze middelen verlengd. Er komen geen extra middelen. Vanaf augustus werden de bedragen verlaagd van 700 naar 500 euro per leerling. We zullen dus tijdig moeten anticiperen op minder middelen en de omvang van ons extra personeel (mits aanwezig).

Het beleid zal met het hierboven gestelde doel niet veranderen, maar de valkuil waar we voor moeten waken is dat dit alles maar tijdelijk geld is. Dus de besteding zal behoedzaam moeten geschieden zonder langdurige verplichtingen aan te gaan. Per 1 januari 2023 wordt de vereenvoudiging met betrekking tot de bekostiging van het primair onderwijs doorgevoerd. Het aantal variabelen wordt fors gereduceerd en een andere belangrijke aanpassing is de teldatum. Deze is niet meer op 1 oktober, maar op 1 februari. De personele

bekostiging geschiedt op kalenderjaar en niet meer op schooljaar. De eerste teldatum volgens de nieuwe systematiek was op 1 februari 2022.

Opstellen begroting

Bij het opstellen van de begroting gaan we uit van de kaderbrief. Deze kaderbrief is besproken binnen de werkgroep financiën en wordt ook besproken in het directeurenoverleg en bij de auditcommissie van de RvT. De auditcommissie van de RvT toetst de uitgangspunten van de kaderbrief aan het meerjarenbeleidsplan. In de RvT wordt vanzelfsprekend de kaderbrief ook besproken. Daarna gaat de begrotingsprocedure lopen conform hetgeen is afgesproken binnen de kaderbrief.. De conceptbegroting wordt op het kantoor voorbereid en daarna wordt deze met elke directeur besproken. Naar aanleiding van deze bespreking wordt de concept-begroting aangepast en uiteindelijk vastgesteld door het CvB. De laatste fase van het begrotingsproces is het samenvoegen van alle schoolbegrotingen plus de bovenschoolse begroting. Deze totale begroting wordt besproken in de auditcommissie en ten slotte vastgesteld door de RvT.

Treasury

Stichting Vrije School Breda hanteert een [Treasurystatuut](#) dat mede gebaseerd is op de regeling belenen en beleggen van het Ministerie van OC&W. In dit statuut is bepaald binnen welke kaders het financierings- en beleggingsbeleid is ingericht. Het uitgangspunt is dat de toegekende publieke middelen in overeenstemming met hun bestemming worden besteed. Stichting Vrije School Breda heeft een defensief financieel beleid gevoerd. Er is gebruik gemaakt van spaarrekeningen. Het account van de spaarrekening bij de Triodos-bank is opgeheven. Er is geen beoordeling van deze bank, vandaar dat er geen spaargeld op de rekening mag staan. Het spaargeld is overgeboekt naar een rekening van de Rabobank.

Coronacrisis

De begroting van 2022 is beleidsrijk ingevuld omdat er gelukkig ten tijde van de start van het begrotingsproces duidelijkheid kwam over specifieke middelen die beschikbaar zouden komen om de "nieuwe beginsituatie" na Corona te kunnen vormgeven. We spreken bewust niet over achterstanden; veel kinderen hebben ontzettend veel geleerd op een ander vlak. Er werd te veel aandacht aan de cognitieve gegeven, terwijl kinderen vooral het sociale samenzijn hebben gemist. In de aanpak voor de toekomst wordt er vooral ook aandacht besteed aan de sociaal-emotionele kant van de kinderen en aan de creatieve en sportieve kant van hun ontwikkeling. Vanzelfsprekend worden er ook plannen ontwikkeld om de cognitieve ontwikkeling te stimuleren van onze kinderen. Door de scholen zijn er vele mooie plannen gemaakt, probleem was echter dat het personeel voor dat doel vaak ingezet moest worden voor vervangingen van ziektes en van quarantaines.

Allocatie van middelen

De Rudolf Steiner School is een eenpitter, allocatie van middelen is niet van toepassing. Er worden wel gemeenschappelijk kosten gemaakt met Markant Onderwijs. Deze kosten worden binnen het jaar met Markant Onderwijs verrekend.

Bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters schoolleiders

Per 1 augustus 2021 is de regeling Bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiding van kracht. Hierover is met de (G)MR afgestemd dat de middelen hiervan worden besteed aan instrumenten die al langere tijd ingezet worden in onze organisatie en die bijdragen aan de professionele ontwikkeling en duurzame inzetbaarheid van onze schoolleiders. Te weten: (na)scholing, coaching trajecten, tweedaagse Directieberaad & studiedagen van onze schoolleiders.

2.3 INTERNE RISICOBEBEERSINGS- EN CONTROLE-SYSTEMEN

Stichting Vrije School Breda hanteert al een aantal jaren een risicoanalyse opgesteld aan de hand van een elders ontwikkeld model en met behulp van input van het CvB, een aantal directeuren en de stafmedewerker Personeel en Financiën. Dit model is al in 2021 aangepast en afgestemd met het model dat bij Stichting Markant Onderwijs in gebruik is, er zijn nu 7 risicogroepen geformuleerd.

1. Krimp leerlingaantal

2. Financiële continuïteit
3. Concurrentiepositie en imago
4. Onderwijskwaliteit
5. Kwaliteit teams en leiding
6. Gewichtenregeling
7. Contracten

Hieronder wordt op elk van de risicogroepen nader ingegaan.

Allereerst wordt echter opgemerkt dat Stichting Vrije School Breda de afgelopen jaren een streng financieel beleid heeft gevoerd om de structurele uitgaven in overeenstemming te brengen met de structurele inkomsten. Dat heeft tot een aantal ombuigingen in de structurele formatie geleid. Deze maatregelen hebben effect gehad. De Inspectie van het Onderwijs heeft in het kader van het onderzoek Bestuur Gericht Toezicht vastgesteld dat de financiële continuïteit 'voldoende' is. Er zijn geen signalen vastgesteld die wijzen op een mogelijk financieel risico voor de continuïteit van het onderwijs op de korte of middellange termijn.

Risicogroep 1 Ontwikkeling leerlingenaantal

Het aantal leerlingen op niveau van de stichting is al jaren redelijk stabiel. Een serieuze daling wordt niet verwacht. In de Meerjaren Begroting over de periode 2022-2025 is voldoende natuurlijk verloop voorzien om eventuele tegenvallers op te vangen. In de komende jaren wordt een stijging van leerlingenaantal verwacht.

Risicogroep 2 Financiële continuïteit

Het bestuur is verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing dat financiële risico's tijdig worden onderkend; ook moet de continuïteit van het onderwijs binnen Stichting Vrije School gewaarborgd zijn.

Risicogroep 3 Concurrentiepositie en imago.

Stichting Vrije School Breda is gestegen qua leerlingaantal. Dit is geen trend in Breda, maar wel een trend in de wereld van Vrije Scholen. We verwachten dan ook dat de leerlingaantallen na 2022 nog verder gaan stijgen. Tevens worden er regelmatig tevredenheidsonderzoeken uitgevoerd zodat het imago bij kinderen en hun ouders wordt gemonitord.

Risicogroep 4 Onderwijskwaliteit

Zoals aangegeven in paragraaf 5.2 wordt ten aanzien van kwaliteitszorg een actief beleid gevoerd in ons streven om het beste onderwijs in de stad Breda te realiseren. Daarmee wordt tegemoet gekomen aan deze risicogroep.

Risicogroep 5 Kwaliteit teams en leiding

Waar nodig wordt extra geïnvesteerd in persoonlijke en schoolontwikkeling. Onze externe HRM-adviseur spart regelmatig met de directeur en de bestuurder om dossiers onder de aandacht te brengen. De gesprekkencyclus is een vaste waarde binnen ons personeelsbeleid.

Risicogroep 6 Gewichtenregeling

Deze regeling is niet van toepassing op de Vrije School, de vastgestelde regeling door CBS wordt elk jaar berekend, tot op heden is de stichting hiervoor nog niet in aanmerking gekomen.

Risicogroep 7 Contracten

Het komt voor dat de beëindiging van contracten niet tijdig plaatsvindt. Dat kan tot een financieel risico leiden. Door het contract management te verbeteren zal het financieel risico beperkt kunnen worden. Teneinde de risico's zoveel als mogelijk te beperken monitort het CvB de ontwikkeling van de (financiële) prestaties en legt hier periodiek verantwoording over af aan de RvT middels een Marap en Staat van Baten en Lasten. Basis hiervoor is het schoolbezoek dat het CvB elk kwartaal samen met de stafmedewerker onderwijs en kwaliteit aflegt. In de meerjarenbegroting worden de financiële risico's onderkend en wordt beoordeeld in hoeverre acties nodig zijn. Elke kwartaal rapporteert het CvB aan de RvT hierover via de Staat van Baten en Lasten. In de Staat van Baten en Lasten wordt ook steeds een doorrekening naar het eind van het kalenderjaar opgenomen. Verder is een aantal financiële risico's afgedekt in het procuratieschema en het vier ogen principe. In de praktijk werkt dit voldoende.

Vanaf 2019 is toch een aantal aanpassingen gedaan. Het CvB en de stafmedewerker Financiën ontvangen nu na de verwerking van facturen in Pro-Active ter fattering de betaaloverzichten. Ook de salarisbetalingen worden vooraf ter fattering voorgelegd aan het CvB en de stafmedewerker Financiën. Verder zal er elk kwartaal een overleg plaatsvinden met de administratief medewerkers.

Voor het opvangen van de zogenaamde restrisico's en onvoorziene calamiteiten gebruikt het bestuur in haar financieel beleid onder andere het kengetal weerstandsvermogen om te zorgen dat er voldoende eigen vermogen beschikbaar is als risicobuffer. Voor de vaststelling van de hoogte van deze buffer is gebruik gemaakt van de gewenste verhouding tussen eigen vermogen minus materiële vaste activa ten opzichte van het eigen vermogen.

De hierboven beschreven interne risicobeheersings- en controlesystemen hebben gezorgd voor het uitsluiten van bepaalde risico's en het in kaart brengen van andere risico's. Het gaat dan met name om financieel gerelateerde risico's die blijken uit de meerjarenbegroting. Deze risico's zijn als volgt om te slaan:

Risicoanalyse Vrije School

Risico		Max. Effect	Kans van optreden	Financieel risico
Ontwikkeling leerlingaantal	-/- 25 lln	€ 125.000	25%	€ 31.250.
Financiële continuïteit		€ 100.000	25%	€ 25.000
Concurrentiepositie en Imago	Demografische ontwikkelingen			€ 10.000
Onderwijskwaliteit	1 fte (zorgdossiers)	1* € 75.000	50%	€ 37.500
Kwaliteit teams en leiding		€ 50.000	50%	€ 25.000
Gewichtenregeling	n.v.t.			
Contracten		50.000	50%	€ 25.000
Totaal				€ 153.750

Daarnaast is Ons Onderwijsbureau gestart met de beschrijving van diverse werkprocessen.

Vereenvoudiging bekostiging 2023/ afboeken vordering OCW 2022

Per 1 januari 2023 is de bekostiging van het primair onderwijs na wetwijziging vereenvoudigd. Daarmee is de bekostigingssystematiek gewijzigd. Dit is in de meerjarenbegroting opgenomen.

Alle bekostiging (personeel en materieel) gaat per kalenderjaar lopen. De teldatum wijzigt van 1 oktober naar 1 februari (1 februari 2022 is dus bepalend voor de bekostiging in kalenderjaar 2023). Voor verslagjaar 2022 geldt dat 1 oktober 2020 leidend is voor zeven maanden bekostiging van schooljaar 2021-2022 en dat teldatum 1 oktober 2021 leidend is voor vijf maanden van schooljaar 2022-2023. Binnen deze vereenvoudiging van de bekostiging is de splitsing tussen materieel en personeel niet meer beschikbaar. Componenten als Gemiddelde Gewogen Leeftijd (GGL) en de onderverdeling van leerlingen in onder- en bovenbouw zijn niet meer van toepassing voor de bekostiging van 2023. De door deze vereenvoudiging ontstane herverdeeffecten, deze worden stapsgewijs afgebouwd.

Het vergoede bedrag per leerling € 5.802 BaO bevat bijvoorbeeld voor € 261,91 werkdrukmiddelen en de middelen voor professionalisering van leraren voor € 40,74. In het bedrag per leerling is ook een bedrag van € 17,11 opgenomen voor cultuureducatie.

Afboeken vordering OCW 2022

Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek zijn schoolbesturen door de regelgeving en besluitvorming van de minister met een groot materieel probleem geconfronteerd. Waar de schoolbesturen in een (school)jaar normaal gesproken 100% aan bekostiging ontvangen, is dat in de overgang naar de nieuwe bekostigingssystematiek circa 93% voor het schooljaar 2022/23. Schoolbesturen in de PO-sector werden daardoor in de periode augustus tot en met december 2022 door de minister met circa 7% gekort op hun bekostiging. Dit komt voor Stichting Vrije School neer op 69.000 euro, dat per ultimo 2022 daadwerkelijk te weinig is ontvangen van OCW als ze daadwerkelijk 41,67% van de bekostiging had overgemaakt i.p.v. de toegekende 34,55%. Voorzichtigheidshalve is dit bedrag niet als vordering op de balans per 31 december 2022 opgenomen.

De minister stelt zich op het standpunt dat dit materieel grote probleem voor het schoolbestuur slechts "een boekhoud-technische correctie is, aangezien de totale bekostiging van het Rijk naar scholen niet wijzigt door de vereenvoudiging". De overgang van een oude naar een nieuwe bekostigingssystematiek is echter niet louter een papieren exercitie; de keuzes die daarbij worden gemaakt hebben werkelijk een negatief effect op het onderwijsproces. De keuze van de minister om de schoolbesturen in 2022 fors minder bekostiging toe te kennen heeft reële consequenties. Er is minder budget ter beschikking voor personeel, personeel-gerelateerde of materiële doelen.

Vandaar dat Stichting Markant en Stichting Vrije School samen met circa 230 schoolbesturen, juridisch begeleid door advocatenkantoor Stibbe en gecoördineerd vanuit de PO-Raad, gezamenlijk bezwaar hebben gemaakt tegen de beschikkingen voor de laatste vijf maanden van 2022. Dit bezwaar is op 30 november 2022 door de minister ongegrond verklaard. De financiële belangen en de relevante juridische vragen n.a.v. de beslissing op bezwaar van de minister zijn het volgens ons waard om de kwestie aan een onafhankelijke partij, zijnde de bestuursrechter, voor te leggen. Daarom hebben wij besloten om gezamenlijk met ruim 220 schoolbesturen een beroep bij de rechtbank Midden-Nederland in te stellen tegen de beslissing op bezwaar van de minister. Op het moment van dit schrijven loopt deze beroepsprocedure nog en is niet bekend wanneer hierin uitspraak volgt.

2.4 CONTINUÏTEITSPARAGRAAF

De volgende onderdelen uit de continuïteitsparagraaf zijn opgenomen in de verantwoording op het financieel beleid:

- Prognose voor medewerkers en leerlingen in hoofdstuk 3.1
- Meerjarenbegroting in hoofdstuk 3.2

3 Verantwoording van de financiën

3.1 ONTWIKKELINGEN IN MEERJARIG PERSPECTIEF

Leerlingen

Aantal FTE	Realisatie		Begroting			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Aantal leerlingen	232	219	225	225	230	235

FTE

Aantal FTE	Realisatie		Begroting			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Bestuur / Management	1,1	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
Onderwijzend personeel	13,1	13,7	13,2	13,2	13,2	13,2
Ondersteunend personeel	2,0	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Totaal	16,2	15,9	15,4	15,4	15,4	15,4

Als je kijkt in meerjarenperspectief, nemen de leerlingaantallen vanaf 2023 tot en met 2026 toe. De Vrije School heeft een regionale functie en heeft geen last van wijk invloeden. Het aantal fte's wordt stabiel gehouden, ondanks het wegvallen van de NPO-bekostiging per 1 augustus 2023. Het wegvallen hiervan wordt in belangrijke gecompenseerd door de extra reguliere bekostiging op basis van het stijgende leerlingaantal.

Factoren die ontwikkelingen fte's beïnvloeden

Bij opmaak van de begroting voor 2022 was de NPO subsidie voor de periode van augustus 2021 tot en met juli 2023 duidelijk. Het totaal begrote aantal fte's voor 2021 was 14,6 fte. De realisatie in 2021 was met 16,2 fte iets hoger (verschil van 1,6 fte). In 2022 is het aantal fte's met 15,9 fte ongeveer gelijk gebleven. Ongeveer 1,10 fte heeft betrekking op de inzet op NPO middelen. Aan vervangingen is in 2022 gemiddeld 0,60 fte ingezet.

Gemiddelde fte bezetting 2022	FTE's
Extra Hulp voor de klas	0,00
Nationaal Programma onderwijs (NPO)	1,10
	1,10

3.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2021	Begroting 2022	Realisatie 2022	2023	2024	2025	2026	Vershil t.o.v. begroting	Vershil t.o.v. vorig jaar
BATEN									
Rijksbijdragen	1.463.002	1.490.894	1.596.621	1.605.029	1.576.686	1.624.884	1.624.537	105.727	133.619
Overige overheidsbijdragen en subsidies	150	0	150	0	0	0	0	150	0
Overige baten	61.305	67.500	78.377	68.500	68.500	68.500	68.500	10.877	17.072
TOTAAL BATEN	1.524.457	1.558.394	1.675.148	1.673.529	1.645.186	1.693.384	1.693.037	116.754	150.691
LASTEN									
Personeelslasten	1.250.138	1.259.690	1.365.276	1.418.503	1.392.883	1.429.334	1.442.892	105.586	115.138
Afschrijvingen	24.271	25.139	26.123	27.274	29.833	30.905	30.718	984	1.852
Huisvestingslasten	113.892	118.300	115.657	116.750	116.750	116.750	116.750	-2.643	1.765
Overige lasten	128.197	126.325	153.924	109.425	109.425	109.425	109.425	27.599	25.727
TOTAAL LASTEN	1.516.498	1.529.454	1.660.980	1.671.953	1.648.890	1.686.414	1.699.785	131.526	144.482
SALDO									
Saldo baten en lasten	7.959	28.940	14.168	1.577	-3.704	6.970	-6.748	-14.772	6.209
Saldo financiële baten en lasten	-707	-550	-702	-550	-550	-550	-550	-152	5
Saldo buitengewone baten en lasten		0						0	0
TOTAAL RESULTAAT	7.252	28.390	13.466	1.027	-4.254	6.420	-7.298	-14.924	6.214

De verklaring voor de belangrijkste verschillen tussen het resultaat in het verslagjaar en de begroting en het verslagjaar en het vorig kalenderjaar

Het resultaat in 2022 komt uit op een positief saldo van € 13.466, begroot was een resultaat van € 28.390, een negatief verschil dus van € 14.924. In 2021 was er een positief resultaat van € 7.252. In 2021 is dit dus € 6.204 hoger. Hieronder worden de belangrijkste verschillen benoemd.

- De totale Rijksbijdragen bedroegen in 2022 € 1.596.621 ten opzichte van een begroot bedrag van € 1.490.894. Dit verschil, ter grootte van circa € 105.727, wordt met name veroorzaakt door hogere ontvangsten lumpsum personeel. De hogere ontvangsten komen doordat er een bijstelling is geweest op de Rijksbijdragen Lumpsum door de definitieve bekostiging 2021/2022 (ongeveer 7,5%) en tweede regeling 2022/2023 (ongeveer 9,9%). De voornaamste oorzaken zijn het dichtten van de loonkloof uit het coalitieakkoord en verder ter compensatie voor de gestegen personele lasten. Bij het opstellen van de begroting was dit nog niet bekend. Daarnaast is in het najaar van 2022 ook de definitieve bekostiging 2022-2023 vastgesteld. Dit betekende eveneens een verhoging in de rijksbijdragen. Vergeleken met 2021 is het verschil € 133.619.
- In 2022 is in de begroting geen rekening gehouden met het wegvallen van de vordering OC&W per 31-12-2022. Uiteindelijk is dit niet meegenomen in de realisatie. Het gaat om een bedrag van € 68.815. Ondanks dat hierdoor de rijksbijdragen lager zouden uitvallen, zijn deze baten dus wel een stuk hoger door de aanpassing in de bekostiging.
- De subsidie NPO is gelijk gebleven aan het begroot bedrag 2022. Vergeleken met 2021 is er een positief verschil van € 72.736. In 2022 is de NPO subsidie ook gestart per 1 augustus, en dus niet over een heel kalenderjaar bekostigd, maar over 5 maanden.
- In 2022 zijn subsidies ontvangen voor professionalisering en begeleiding starters en schoolleiders. Uiteindelijk is deze subsidies € 900 hoger uitgevallen dan begroot. Vergeleken met 2021 zijn de overige subsidies € 13.138 hoger in 2022. Deze is pas sinds 1 augustus 2021 van toepassing.
- Hoger ontvangen Rijksbijdragen vanuit het Samenwerkingsverband van € 5.695. Dit betreft de vergoeding voor de zogenaamd lichte en zware ondersteuning.
- Hoger ontvangen ouderbijdragen van € 1.542.
- Hogere lonen en salarissen dan begroot (€ 132.290). De realisatie in 2022 is daarmee hoger dan de realisatie in 2021.
- De lonen en salarissen zijn € 132.290 hoger dan begroot. Het fte inzet in 2022 ongeveer gelijk aan de begrote inzet (15,9). De hogere lonen en salarissen komen door prijsverschillen en het nieuwe onderhandelaarsakkoord CAO PO 2022. Bij opmaak van de begroting voor 2022 zijn de salarissen begroot conform de destijds geldende Onderhandelaarsakkoord CAO PO 2021. In de begroting 2022 is rekening gehouden met een minimale cao stijging van 1,5%, (zowel in de baten als in de lasten, budget neutraal

effect). De hogere personeelslasten in realisatie 2022 zijn het gevolg van de nieuwe cao PO die in april 2022 middels het Onderwijsakkoord werd afgesloten.

Het Onderwijsakkoord waarin voor werknemers in het primair onderwijs een aanzienlijke verbetering van het loon is afgesproken. Het doel van het verkleinen van de loonkloof tussen PO en VO is om het leraren- en schoolleiders tekort aan te pakken binnen de sector. Zowel om medewerkers te behouden en om instroom te stimuleren. Een stap naar goed onderwijs voor alle leerlingen. Het leidt tot een loonstijging van 4,75%, naast hogere eindejaarsuitkeringen en eenmalige uitkeringen van € 500 naar rato van werktijdfactor. De nieuwe cao-PO loopt van 1 juni 2022 tot mei 2023.

- De overige personele lasten zijn € 20.190 hoger dan begroot. Dit zit met name in de inhuur externen en de kosten voor nascholing.
- Er is voor € 46.894 aan uitkeringen ontvangen terwijl hier niets voor begroot was.
- De afschrijvingen, huisvestingslasten en overige lasten zijn nagenoeg gelijk aan de begroting 2021. Binnen deze kosten zijn geen significante verschillen te zien.
- De huisvestingslasten zijn € 2.643 lager dan begroot, dat met name komt door lagere energielasten. In de begroting 2022 was rekening gehouden met een grote prijsstijging, uiteindelijk is deze minder hoog uitgevallen dan gedacht.

Prijsstijgingen

- De overige kosten zijn daarentegen € 27.599 hoger uitgevallen dan begroot. De reden hiervoor is voornamelijk materiële bestedingen in het kader van de middelen NPO.

	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
P / rijksbijdragen	85,5%	84,5%	85,5%	88,4%	88,3%	88,0%	88,8%

3.3 TOELICHTING OP DE ONTWIKKELINGEN IN DE MEERJARENBEGROTING

	2021	Begroting 2022	Realisatie 2022	2023	2024	2025	2026	Vershil t.o.v. begroting	Vershil t.o.v. vorig jaar
TOTAAL RESULTAAT	7.252	28.390	13.466	1.027	-4.254	6.420	-7.298	-14.924	6.214

Na een positief resultaat in 2022 van € 13.467 is de verwachting dat het resultaat over 2023 € 1.027 positief is en over 2024 € 4.254 negatief is. Vervolgens wordt er in 2025 een positief resultaat verwacht van € 6.420 en in 2026 wordt een negatief resultaat verwacht van € 7.298. Het negatieve resultaat in 2024 en 2026 kan opgevangen worden door het positieve resultaat in 2023 en 2025 en of natuurlijk verloop.

De Rijksbijdragen in 2023 zijn gebaseerd op de 1 februari telling van 2022. Vanaf 2023 is er de vereenvoudiging bekostiging. De leerlingaantallen per 1 februari zijn in de regel 3% hoger dan de aantallen op 1 oktober voorafgaande. Dit geeft dus een vertekend beeld. De NPO middelen zijn meegenomen in de meerjarenbegroting tot en met juli 2023. De afschrijvingslasten zijn gebaseerd op de investeringen die gepland staan voor de komende jaren plus de huidige investeringen. De overige baten, huisvestingslasten en overige lasten zijn gelijk gehouden aan de begroting 2023.

De personeelslasten zijn een belangrijk onderdeel van de begroting. Voor 2023 t/m 2026 blijven de fte's stabiel. Tevens is er een stijging in de lonen en salarissen n.a.v. CAO onderhandelingen. Deze extra loonkosten zijn nog niet doorberekend in de loonkosten per persoon. Deze stijging van de loonkosten worden bijna altijd vergoed via de referentiesystematiek.

3.4 BALANS IN MEERJARIG PERSPECTIEF

	Realisatie	Prognose	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2021	2022	2022	2023	2024	2025	2026
ACTIVA							
VASTE ACITVA							
Immateriële vaste activa	251	1	2	0	0	0	0
Materiële vaste activa	192.672	223.779	196.959	205.452	217.659	217.644	192.176
Totaal vaste activa	192.923	223.780	196.961	205.452	217.659	217.644	192.176
VLOTTENDE ACTIVA							
Vorderingen	65.264	124.431	8.311	2.430	2.430	2.430	2.430
Liquide middelen	311.762	171.669	347.998	394.703	378.243	384.677	402.847
Totaal vlottende activa	377.026	296.100	356.309	397.133	380.673	387.107	405.277
TOTAAL ACTIVA	569.949	519.880	553.270	602.586	598.331	604.752	597.453
PASSIVA							
EIGEN VERMOGEN							
Algemene reserve	362.919	396.234	376.385	464.627	460.372	466.793	459.494
Bestemmingsreserves	0	0	0	0	0	0	0
Totaal eigen vermogen	362.919	396.234	376.385	464.627	460.372	466.793	459.494
VOORZIENINGEN	3.846	5.921	6.416	3.846	3.846	3.846	3.846
KORTLOPENDE SCHULDEN	203.184	117.725	170.469	134.113	134.113	134.113	134.113
TOTAAL PASSIVA	569.949	519.880	553.270	602.586	598.331	604.752	597.453

Wat zijn de belangrijkste mutaties in de balansposten ten opzichte van het voorgaand jaar

- Materiele vaste activa: Stijging ten opzichte van 2021 met € 4.287 met name door investeringen in 2021 (€ 30.200). De stijging is echter minder dan verwacht omdat een aantal investeringen doorgeschoven zijn naar volgende jaren. Dit betreft voornamelijk uitgaven voor OLP en aanpassingen aan de speelplaats.
- Vorderingen: Daling van de vorderingen van met € 56.593 (van € 65.264 naar € 8.311). Dit wordt vooral veroorzaakt door het vervallen van de vordering op het ministerie (betaalritme van 7,12%) door de wijziging van het bekostigingsstelsel.
- Liquide middelen: Stijging van € 311.762 naar € 347.998
- Eigen Vermogen: Het positieve resultaat in 2022 van € 13.466, is dit toegevoegd aan de algemene reserve (stand 31-12-2022: € 376.385).
- Kortlopende Schulden: De afname van € 31.715 zit met name in de post schulden aan groepsmaatschappijen. Deze schuld is nu grotendeels verwerkt in het kalenderjaar 2022 (Markant in dit geval).

Toelichting op de ontwikkelingen in de meerjarenbalans

- De materiële vaste activa is gebaseerd op de huidige activastaat en de geplande investeringen de komende jaren. De verwachting is dat de materiële vaste activa in 2023 tot en met 2025 gaat toenemen. Vanaf 2026 neemt dit tot € 192.176. Hier licht een directe relatie met een afname van de investeringen in dat kalenderjaar.
- De liquide middelen stijgen gedurende de jaren ietwat. Hier is ook de daling in de stand van de materiële vaste activa te zien.
- Het eigen vermogen neemt in 2023 toe waarna het in 2024 tot en met 2026 ongeveer op een gelijk niveau zal blijven. Het eigen vermogen bestaat alleen uit algemene reserve. De NPO-gelden zijn in 2022 volledig verantwoord.

	Realisatie	Prognose	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2021	2022	2022	2022	2023	2024	2025
Algemene reserve	362.919	396.234	376.385	464.627	460.372	466.793	459.494
Publieke							
Private bestemmingsreserves							
Overige reserves + fondsen							
	362.919	396.234	376.385	464.627	460.372	466.793	459.494

Toelichting op de ontwikkelingen in de Investerings

Voor de komende jaren is begroot aan investeringen:

	Begroting	Realisatie	Begroting			
	2022	2022	2023	2024	2025	2026
ICT	€ 6.000	€ 5.991	€ 16.795	€ 5.950	€ 5.250	€ 5.250
Inventaris	€ 25.000	€ 24.209	€ -	€ 4.389	€ 20.641	€ -
OLP	€ 10.000	€ -	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ -
Meubilair 20 jaar	€ -	€ -	€ 16.200	€ 26.700		
Gebouwen	€ 15.000	€ -				€ -
	€ 56.000	€ 30.200	€ 37.995	€ 42.039	€ 30.891	€ 5.250

In 2022 was er € 15.000 begroot voor inrichting van het schoolplein. Dit is niet gerealiseerd en zal ook de komende jaren ook niet meer begroot worden.

3.5 FINANCIËLE POSITIE

Kengetallen

Kengetal	Realisatie	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Signaleringswaarde
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	
Solvabiliteit (Eigen vermogen + voorzieningen) / balanstotaal	64,4%	69,2%	77,7%	77,6%	77,8%	77,6%	Ondergrens: < 0,3
Weerstandvermogen Eigen vermogen / totale baten (incl. financiële baten)	23,8%	22,5%	27,8%	28,0%	27,6%	27,1%	Ondergrens: < 0,05
Liquiditeit Vlottende activa / Kortlopende schulden	1,86	2,09	2,96	2,84	2,89	3,02	Ondergrens: 1.5 (bij totale baten onder €3 mln), 1.0 (bij totale baten tussen €3 mln en €12 mln), 0,75 (bij totale baten boven €12 mln)
Rentabiliteit Resultaat / totale baten (incl. financiële baten) + 100%	0,5%	0,8%	0,1%	-0,3%	0,4%	-0,4%	Afhankelijk van de financiële positie
Reservepositie (o.b.v. signaleringswaarde OCV) (Factelijk publiek eigen vermogen) / Signaleringswaarde publiek eigen vermogen / totale baten	0,76	0,72	0,74	*	*	*	Bovengrens[1]: > 0

Liquiditeit

Dit kengetal brengt in kaart of de organisatie voldoende geld beschikbaar heeft om de direct opeisbare schulden te kunnen voldoen. Definitie: (kortlopende vorderingen + liquide middelen) / kortlopende schulden. De Vrije School heeft ruime liquide middelen en dit zal de komende jaren ook stabiel blijven. In 2021 was het landelijk gemiddelde in het PO 2,86.

Solvabiliteit 2

De solvabiliteit is een graadmeter voor de financiële onafhankelijkheid van een organisatie en geeft aan of de organisatie aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. Er zijn 2 verschillende solvabiliteitsratio's. Het verschil zit hem in de voorzieningen groot onderhoud en personeel. In de solvabiliteitsratio 2 worden deze voorzieningen bij het eigen vermogen opgeteld. Definitie: (Eigen vermogen + voorzieningen) / totaal vermogen. In 2022 komt deze ratio voor de Vrije School uit op 69,2%. Voor de aankomende jaren laat deze ratio een stijgend tot een stabiel verloop zien. In 2021 was het landelijk gemiddelde in het PO 75%.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft een eveneens een beeld of het bestuur enerzijds te rijk zou zijn of anderzijds of er financiële capaciteit is om onvoorziene tegenvallers in de exploitatie op te vangen.

Als streefwaarde wordt door Dienst Onderwijs Uitvoering (DUO) een norm van 15 tot 20% als koers geadviseerd voor weerstandsvermogen.

Het kengetal is volgens commissie "Don" te beperkt en verwarrend en achterhaald door de kapitalisatiefactor. Ondanks dat publiceert het ministerie toch benchmark gegevens over 2013. Het landelijke gemiddelde voor de laatste jaren van besturen binnen hetzelfde beleidsterrein grootte, geeft een resultaat binnen de bandbreedte van 21 tot 24%. OC&W hanteert voor PO definitie: Eigen vermogen / totale baten.

Rentabiliteit




Rentabiliteit heeft betrekking op het rendement en geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat uit gewone bedrijfsvoering in relatie tot de totale baten. Rentabiliteit is exploitatie resultaat uit gewone bedrijfsvoering / totale baten. In principe heeft een onderwijsinstelling geen winstoogmerk. Vanuit dat principe kan de rentabiliteit 0 zijn. Echter ter instandhouding van vermogen is het wel noodzakelijk de inflatie te compenseren. De PO Raad adviseert dat het gemiddelde dient uit te komen tussen de 0% en 5%.

Signaleringswaarde

OC&W heeft in 2020 de schoolbesturen geïnformeerd over de nieuwe signaleringswaarde voor reserves. De onderwijsinspectie heeft een formule ontwikkeld voor het berekenen van de bovengrens van deze reserveposities. Hierbij benadrukt de inspectie dat het niet gaat om een norm, maar om een communicatiemiddel en een startpunt voor een gesprek met belanghebbenden. Tevens gebruikt de inspectie de signaleringswaarde in het toezicht op de doelmatigheid. Het ministerie adviseert met klem om te komen met een bestemmingsplan voor de reserves.

De Vrije School heeft volgens de berekening in 2022 geen bovenmatig eigen vermogen. De ratio eigen vermogen betreft 0,74. Voor 2023 en de jaren daarna heeft de Vrije School conform de meerjarenbegroting ook geen bovenmatig eigen vermogen. Zie onderstaande overzichten voor de berekeningen die a.d.h.v. het onderwijsinspectie model zijn berekend.

2022

 Onderwijsinstelling	 Eigen vermogen	 Gebouwen	 Resterende MVA	 Risicobuffer
School	€ 376.385	€ 160.886	€ 105.562	€ 1.675.148
Aanpassen	Aanpassen	Aanpassen	Aanpassen	Aanpassen

Berekening	
Totaal eigen vermogen	376.385
Privaat eigen vermogen	0
Feitelijk eigen vermogen	376.385
Normatief eigen vermogen	507.725
Mogelijk bovenmatig eigen vermogen	€ 0
Ratio eigen vermogen: 0,74	

N.B. Aan de berekening zijn geen rechten te ontleenen.

2023

Onderwijsinstelling	Eigen vermogen	Gebouwen	Resterende MVA	Risicobuffer
School	€ 464.627	€ 160.886	€ 122.870	€ 1.673.529
Aanpassen	Aanpassen	Aanpassen	Aanpassen	Aanpassen

Berekening

Totaal eigen vermogen	464.627
Privaat eigen vermogen	0
Feitelijk eigen vermogen	464.627
Normatief eigen vermogen	525.033
Mogelijk bovenmatig eigen vermogen	€ 0

Ratio eigen vermogen: 0,88

N.B. Aan de berekening zijn geen rechten te ontleen.

Verlag intern toezicht

1. DE RAAD VAN TOEZICHT, EEN BESCHRIJVING

De Raad van Toezicht (hierna: RvT) van Stichting Markant Onderwijs en Stichting Vrije School Breda houdt, op basis van de Wet op het primair onderwijs en de statuten van Stichting Markant Onderwijs, toezicht op het beleid van het College van Bestuur (hierna: CvB) en op de algemene gang van zaken. Het toezicht op en de relatie met het CvB is vastgelegd in de Statuten van de Stichting, het Reglement RvT en het Reglement CvB.

In haar besluitvorming baseert de RvT zich onder meer op de toetsing van voorstellen van het CvB op de aspecten van doelmatigheid en doeltreffendheid, en aan de kernwaarden van de Stichting.

1.1. Algemeen referentiekader voor de RvT

De RvT is een onafhankelijk orgaan, dat namens de samenleving, toeziet op:

- Het vervullen van de maatschappelijke functie van de onderwijsorganisatie Stichting Markant Onderwijs
- Het realiseren van de, wettelijk vastgelegde en de maatschappelijk verlangde, doelen van het primair onderwijs:
 - De beleidsvorming door het CvB en de effectiviteit van het bestuurlijk handelen met betrekking tot:
 - De realisatie van de doelen van Stichting Markant Onderwijs: leerresultaten, opvoedings- en vormingsresultaten;
 - De vormgeving van de identiteit.
- De verankering van de onderwijsorganisatie: de samenwerking met ouders en andere belanghebbenden/stakeholders in het perspectief van de gezamenlijke bijdrage aan de maatschappelijke ontwikkelingen en daardoor mede de oplossing van maatschappelijke problemen;
- Het toezien op rechtmatige verwerving en doelmatige en rechtmatige besteding van de middelen.
- De duurzame vormgeving van een bedrijfsvoering welke noodzakelijk is om de doelen te kunnen realiseren, bijvoorbeeld het personeelsbeleid, het financieel beleid, de medezeggenschap, en
 - Het voldoen aan eisen van financiële efficiency en verslaggeving
 - De interne controle en risicobeheersing
 - Het naleven van wet- en regelgeving
 - De integriteit van de organisatie.
- De code "goed bestuur in het primair onderwijs" van de PO-Raad 2020 wordt gehanteerd. Afwijkingen daarop hebben niet plaatsgevonden.

Artikel 11 van de statuten geldend vanaf december 2021, beschrijft integraal de "taken en bevoegdheden" van de RvT. In onderstaande deelparagraaf worden deze taken en bevoegdheden uiteengezet. De RvT heeft naast de voorgaand genoemde toezichttaken (het controlerend toezicht) ook andere taken, te weten:

- Goedkeuringstaken: opdracht aan de accountant, de (jaar)begroting en de jaarstukken van de Stichting, het bestuursverslag;
- Werkgeverstaken: het benoemen, schorsen en ontslaan van het CvB evenals het optreden als werkgever van het CvB;
- Regeltaken: het zorgdragen voor de regelgeving van de rechtspersoon door het vaststellen van zijn statuten en van het Reglement van de RvT, Reglement van de auditcommissie en Reglement commissie onderwijskwaliteit en HRM en door het goedkeuren van het Reglement CvB; het regelen van zijn eigen werkzaamheden, zoals zijn informatievoorziening, samenstelling en kwaliteit, deskundigheidsbevordering of vergoeding voor gemaakte onkosten en honorering.
- Klankbord en adviestaak.

1.2. Samenstelling van de RvT in 2022

Statutair streeft de RvT naar een omvang van vijf leden, waaronder een voorzitter en eventueel een vicevoorzitter. In het kalenderjaar 2022 bestaat de RvT uit 5 leden.

Vervolgens streeft de RvT overeenkomstig het bepaalde in de Stichtingsstatuten en de betreffende reglementen; én op geleide van een rooster van aftreden en een bezinning daarop, naar een evenwicht in continuïteit en vernieuwing van zijn samenstelling.

De leden van de RvT in 2022 zijn:

- De heer J.A.H. (Jan) van Dijk, Voorzitter
- Mevrouw S.C.M. (Suzanne) Josephi, Lid
- Mevrouw drs. R.G. (Rachel) de Kort, RA, Lid
- De heer drs. J.H. (Hans) Mulder, Lid
- De heer mr. M.E. (Mark) Pijning, Lid.

1.3. Besluitvorming RvT naar aanleiding van fusie Stichting Markant Onderwijs met Stichting LeerSaam

Naar aanleiding van de fusie van Stichting Markant Onderwijs met Stichting LeerSaam heeft de RvT de navolgende besluiten genomen die werking krijgen per 1 januari 2023 (zie eveneens paragraaf 3.7). De heer mr. M.E. Pijning wordt de Voorzitter van de RvT van de nieuwe Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam.

De heer drs. J.H. Mulder wordt de Vice-voorzitter van de RvT van de nieuwe Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam.

Mevrouw L. Bult, voormalig lid van de RvT van LeerSaam, treedt toe en wordt lid RvT van de nieuwe Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam.

De heer P. Betjes, voormalig Voorzitter van de RvT van LeerSaam, fungeert van 1 januari tot 1 september 2023 als adviseur van de RvT van de nieuwe Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam.

1.4. Commissies van de RvT in 2022

In 2022 functioneren er drie commissies van de RvT, te weten de:

- Auditcommissie
- Commissie onderwijskwaliteit en HRM
- Remuneratiecommissie

De commissies ondersteunen de RvT bij haar taak. De RvT bepaalt wat er met de producten van het werk van de commissies gebeurt op basis van de verslagen die met de voltallige RvT worden gedeeld.

Leden van de auditcommissie zijn mevrouw drs. R.G. de Kort RA (Voorzitter) en de heer mr. M.E. Pijning.

Leden van de commissie onderwijskwaliteit en HRM zijn: mevrouw S.C.M. Josephi (Voorzitter)

en de heer drs. J.H. Mulder. Leden van de remuneratiecommissie zijn: de heer J.A.H. van Dijk (Voorzitter) en mevrouw S.C.M. Josephi.

2. SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN EN DE BEVINDINGEN VAN DE UITOEFENING VAN HET TOEZICHT EN ZELFEVALUATIE

De RvT is verantwoordelijk voor toezicht op het CvB, op het besturen, en op de doelrealisatie, die het CvB verwerkelijkt door middel van zijn strategie, beleid en beheer. De RvT let daarbij op effecten, processen en belangen. Deze taak heeft de RvT gerealiseerd door:

- In vijf plenaire vergaderingen te borgen dat alle noodzakelijke onderwerpen aan de orde zijn gekomen (controle, meningsvorming)
- Door het opstellen van een jaaragenda, door het hanteren van aanbiedingsformats bij onderwerpen op de commissie- en RvT- agenda's en door het opstellen van verslagen van de vergaderingen (het toezichthoudend systeem, transparantie en afleggen van verantwoording)
- Door het beschikbaar en toegankelijk houden van alle stukken welke betrekking hebben op de taakuitoefening van de RvT; behoudens die documenten waarin persoonlijke gegevens beschermd moeten worden (transparantie)
- Door raads-commissie-vergaderingen waarvan commissie-vergaderingsverslagen intern openbaar en beschikbaar zijn (transparantie, afleggen van verantwoording)
- Door klankbord-bijeenkomsten met (leden van) het CvB (onafhankelijkheid)
- Door de benoeming van, de opdrachtverlening aan en het afsluitend overleg met een registeraccountant. Het verslag van de accountant wordt aan de jaarstukken toegevoegd (eigen taak t.b.v. oordeelsvorming)

- Door goedkeuring te hebben verleend aan de strategische beslissingen van het CvB conform de statuten en het bestuursreglement, te weten:
 - Goedkeuring van de begroting 2023
 - Goedkeuring meerjarenbegroting 2023-2027
 - Goedkeuring van de Jaarrekening, en geconsolideerde jaarrekening 2021
 - Goedkeuring van het bestuur verslag 2021
 - Goedkeuring opdracht WIJS Accountants, jaarrekening 2022
 - Vaststelling jaarrooster 2023.

2.1. Zelfevaluatie

De RvT heeft op 8 februari 2023 het functioneren van de RvT en de samenwerking met het CvB geëvalueerd. Dit heeft plaatsgevonden aan de hand van een model met vijf kernpunten:

1. Rol & rolinvulling
2. Invulling kernfuncties
3. Effectiviteit ten opzichte van het CvB
4. Procesoptimalisatie
5. De (mede uit 1 t/m 4 resulterende) (groeps)dynamiek binnen de RvT en tussen de RvT en het CvB.

Genoemde kernpunten zijn in onderling overleg tussen de leden van de RvT uitgediept en de resultaten daarvan zijn vervolgens besproken met het CvB. Controle en verantwoording zijn op orde, en het toezicht richt zich meer op de toekomst. De dialoog concentreert zich sterker op de vraag wat te doen om de doelen te bereiken. Al met al is de RvT tevreden over de samenwerking onderling, en de samenwerking tussen de RvT en het CvB. De RvT heeft alle vertrouwen in een goede voortzetting van de samenwerking onderling, en tussen de RvT en het CvB.

3. FEITEN

3.1. De vergadering van de RvT

De vergaderingen zijn in 2022 belegd en gehouden conform de bepalingen daarover in de statuten en het reglement van de RvT. Het vergaderschema van de RvT in 2022 was; 14 februari, 19 april, 21 juni, 12 oktober en 7 december.

Vergaderingen van de commissies van de RvT

Het vergaderschema van de commissies:

- Auditcommissie: 6 april, 1 juni, 10 oktober en 23 november 2022.
- Commissie Onderwijskwaliteit en HRM: 27 januari, 31 maart, 19 mei, 29 september en 24 november 2022.
- Remuneratiecommissie: 26 januari en 9 oktober 2022.

Hieronder is een kort verslag opgenomen van specifieke onderwerpen die, onder voorbehoud van de verplichte onderwerpen zoals hiervoor benoemd, in de commissies zijn besproken.

3.1.1. Auditcommissie

In de vergaderingen van de auditcommissie zijn naast de reguliere besprekingspunten zoals staat van baten en lasten uit de MARAP, begroting, jaarrekening, bestuursverslag en accountantsverslag in 2022 de volgende belangrijke onderwerpen besproken:

- Het opstellen van meerjaren investeringsplannen en in het proces opnemen van vaste inkoopmomenten (achtergrond: meer gelijkmatige investeringen over de jaren, meer nadrukkelijk stilstaan welke investeringen, betere inkooppositie (door clustering).
- Omzetting van de rechtsvorm en statuten van Stichting BreedSaam. Daarbij aandacht voor de mogelijke risico's die dat voor Stichting Markant Onderwijs en Stichting Vrije School Breda geeft.
- Aanpassing presentatie cijfers en toelichting in MARAP. Ontwikkeld naar een toelichting die meer inzicht geeft in de oorzaken en mogelijke gevolgen van afwijkingen tussen begroting en realisatie. (achtergrond: op deze wijze van rapporteren is vanuit de RvT een betere bespreking en sturing mogelijk)
- Kaderbrief begroting 2023 (achtergrond: herijking uitgangspunten voor begroting)

- (Bovenmatig) eigen vermogen/ rekentools (achtergrond: het aanhouden van (bovenmatige) reserves die (mogelijk) ten koste gaat van investeringen in onderwijs).
- Aandacht voor de rechtmatige en doelmatige bestedingen van subsidies zoals de NPO-gelden.
- Bespreking van de impact van de tijdelijke uitval van financieel medewerker van het bestuurskantoor en de goede wijze waarop dit zowel binnen het bestuurskantoor als door de ondersteuning vanuit het onderwijsbureau is opgepakt.
- De impact van de gevolgen van Corona op de bedrijfsvoering.
- Opvolging van de aandachtspunten uit het accountantsverslag 2021, zowel vanuit de controle als ten aanzien actuele ontwikkelingen.
- Interne Risicobeheersings- en controle systemen van Stichting Markant Onderwijs en Stichting Vrije School Breda.
- Financiële impact van de fusie met Stichting LeerSaam.

3.1.2. Commissie Onderwijskwaliteit en HRM

De commissie ziet toe op de kwaliteit van het onderwijs en HRM en de doelmatigheid van de besteding van de middelen gerelateerd aan waar Stichting Markant Onderwijs en Stichting Vrije School Breda voor staat: gewoon goed onderwijs.

Om te borgen dat relevante informatie en onderwerpen op het juiste moment op tafel komen, werkt de commissie aan de hand van een jaarkalender. Het Strategisch Beleids Plan 2021-2025 en de daaraan gekoppelde doelen vormen de basis voor de agenda van de commissie. Verder staan de voor de commissie relevante onderwerpen uit de MARAP op de agenda en de actualiteiten.

De commissie komt 5 keer per jaar bijeen voorafgaand aan de RvT vergadering.

Om binding te houden met wat er op de scholen gebeurt, vergadert de commissie op de locatie van een van de scholen. Voorafgaand aan de vergadering houdt de directeur van de school een presentatie van zijn of haar school, waarbij de school stuurt op onderwijskwaliteit centraal staat. Onderstaand een overzicht van de belangrijkste onderwerpen die in 2022 op de agenda staan.

- De kwaliteit van het onderwijs wordt voor een groot deel bepaald door de kwaliteit en beschikbaarheid van de leerkrachten. In het kader van het arbeidsmarkt tekort en om de duurzame inzetbaarheid van medewerkers te versterken is er in 2022 extra geïnvesteerd in HRM: middelen zijn o.a. besteed aan de introductie van instrumenten ter bevordering van de interne mobiliteit- en loopbaanperspectieven, terugdringen en preventie van ziekteverzuim. Ook aan de uitvoering en opvolging van de tevredenheidsmeting bij ouders, leerkrachten en kinderen en er zijn extra inspanningen geleverd.
- De gevolgen van Corona: In 2022 heeft Stichting Markant Onderwijs en Stichting Vrije School Breda alles op alles gezet om het onderwijs te continueren tijdens de Corona periode. Dit is naar omstandigheden goed gegaan. Het beperken van de gevolgen voor de onderwijsresultaten en het welzijn van de leerlingen heeft structureel op de agenda gestaan van de commissie.
- De NPO gelden en het effect voor de langere termijn: het CvB heeft zorgvuldige afwegingen gemaakt bij de inzet van deze middelen, er zijn duidelijke kaders gesteld en tegelijkertijd bleef er ruimte om op schoolniveau eigen invulling te geven aan de te besteden middelen.
- De bijdrage van de fusie aan de kwaliteit van het onderwijs werd een belangrijk onderwerp van gesprek in de 2e helft van 2022. Specifiek hoe vanuit de verschillende kwaliteitsmetingen te komen tot een integraal kwaliteitssysteem. En het bespreken van de adviezen van de fusie werkgroep HRM
- De profilering van Stichting Markant Onderwijs en Stichting Vrije School Breda en het anticiperen op kansen voor nieuwe scholen in het kader van het versterken van het openbaar onderwijs in Breda e.o. heeft met enige regelmaat op de agenda gestaan.
- Tot slot is aandacht uitgegaan naar inclusiever onderwijs en passend onderwijs, de plaats van burgerschap in het onderwijs, leiderschap en cultuur in de te vormen fusieorganisatie. Ook is het functioneren van de commissie geëvalueerd.

3.1.3. Remuneratiecommissie

De remuneratiecommissie vertegenwoordigt de RvT als werkgever van het CvB. De RvT hecht veel waarde aan persoonlijke aandacht. Naast informele gesprekken over hoe het gaat met het CvB c.q. de bestuurder en tussen de bestuurder en de RvT, heeft de remuneratiecommissie 2 keer per jaar een gesprek met het CvB over het functioneren, de samenwerking met de RvT en eventuele behoefte aan ondersteuning van het CvB. Aan het eind van het schooljaar heeft een formeel beoordelingsgesprek plaatsgevonden aan de hand van een zelfevaluatie van het CvB en 360 graden feedback. De resultaten van het afgelopen schooljaar en de invloed van het functioneren van het CvB op deze resultaten en het team is beoordeeld. De arbeidsvoorwaarden zijn naar aanleiding van het beoordelingsgesprek aangepast in lijn met de nieuwe CAO bestuurders funderend

onderwijs Tegelijkertijd zijn er resultaat en functioneringsafspraken gemaakt voor het nieuwe schooljaar.

3.2. **Besluitvorming/ goedkeuring**

De besluitvorming in de RvT-vergaderingen kon altijd plaatsvinden op basis van consensus.

3.3. **RvT/ directieoverleg openbaar primair onderwijs**

In 2022 heeft de RvT het directieoverleg openbaar primair onderwijs overleg op 22 februari bijgewoond.

3.4 RvT/ schoolvisites/ bijeenkomsten

De RvT heeft van de onder de Stichting Markant Onderwijs ressorterende scholen dit jaar bezoeken gebracht en gesproken met de directeuren van twee scholen: OBS De Toermalijn en BS Het Noorderlicht.

3.5 RvT/ Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad

De RvT heeft op 1 juni 2022 en 12 december 2022 een deel van de vergadering van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad digitaal bijgewoond.

3.6 RvT/ BreedSaam

De RvT heeft in 2022 geen bijeenkomst met BreedSaam bijgewoond.

3.7 RvT/LeerSaam

De RvT is in 2022 direct betrokken bij de onderzoeken of er een mogelijkheid is tot verdere samenwerking tussen de Stichting Markant Onderwijs en de Stichting LeerSaam. De Stichting LeerSaam heeft het initiatief genomen om naar mogelijkheden te zoeken. De Stichting LeerSaam bestaat uit drie scholen in Etten-Leur, die gericht zijn op het primair openbaar onderwijs. De mogelijke samenwerking werd en wordt geleid door beide Colleges van Bestuur en een externe partij, die het proces ondersteunt. Beide Raden van Toezicht volgden in 2022 de oriënterende gesprekken in het algemeen en op deelterreinen, zoals financiën en kwaliteit van onderwijs en HR. Er is een Fusie-effectrapportage (FER) opgesteld. Op basis van de uitkomsten van deze rapportage hebben beide Raden van Toezicht besloten in te stemmen met een fusie tussen de Stichting Markant Onderwijs en de Stichting LeerSaam. Vanaf 1 januari 2023 is hierdoor de nieuwe Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam actief.

1. (NEVEN)FUNCTIES VAN DE LEDEN VAN DE RVT

J.A.H. (Jan) van Dijk	
Stichting Vrije School Breda	Voorzitter RvT
Bress (Bredase Studenten Sport Stichting)	Voorzitter
Scheidsrechtersopleidingen K.N.H.B.	Bestuurslid
Stichting 't Groene Fortuyn	Voorzitter
Rabobank Ledenraad in Breda e.o.	Lid
Drs. J.H. (Hans) Mulder	
Stichting Vrije School Breda	Lid RvT
Archipel Scholen Walcheren	Vvz RvT
Woonkwartier Zevenbergen	Vz RvC
Rekenkamer gemeente Veere	Vz
Rekenkamer gemeente Tilburg	Lid
S.C.M. (Suzanne) Josephi	
Stichting Vrije School Breda	Lid RvT
Kalisto Basisonderwijs	Lid RvT

Drs. R.G. (Rachel) de Kort RA	
Stichting Vrije School Breda	Lid RvT
Mr. M.E. (Mark) Pijning	
Stichting Vrije School Breda	Lid RvT

2. HET ROOSTER VAN AAN- EN AFTREDEN

Het rooster luidt als volgt:

Naam	Voorgedragen door	Datum aantreden	Datum afloop 1 ^e termijn	Datum afloop 2 ^e termijn
J.A.H. van Dijk	Oudergeleding gemeenschappelijke medezeggenschapsraad	1 januari 2015	1 januari 2019	1 januari 2023
Mr. M.E. Pijning	Gehele gemeenschappelijke medezeggenschapsraad	1 juni 2017 1 juni 2021	1 juni 2021 1 juni 2025	
Drs. R.G. de Kort	RvT	1 juli 2017 1 juli 2021	1 juli 2021 1 juli 2025	
S.C.M. Josephi	RvT	1 januari 2019	1 januari 2023	
Drs. J.H. Mulder	Oudergeleding gemeenschappelijke medezeggenschapsraad	1 september 2021	1 september 2025	

3. INITIATIEVEN GEBASEERD OP DE REGELING VOOR KLOKKENLUIDERS

In 2022 zijn er geen meldingen geweest.

Breda, april 2023.

Mark Pijning, Voorzitter RvT
Hans Mulder, Vicevoorzitter RvT

Financiële positie 2022

Ter analyse van de financiële positie dient de volgende opstelling, welke is gebaseerd op de gegevens uit de balansen.

Vergelijkend balansoverzicht

	31-12 2022		31-12 2021	
	x € 1.000	%	x € 1.000	%
Activa				
Immateriële vaste activa	0	0,0%	0	0,0%
Materiële vaste activa	197	35,6%	193	33,8%
Vorderingen	8	1,5%	65	11,5%
Liquide middelen	348	62,9%	312	54,7%
	<u>553</u>	<u>100,0%</u>	<u>570</u>	<u>100,0%</u>
Passiva				
Eigen vermogen	376	68,0%	363	63,7%
Voorzieningen	6	1,2%	4	0,7%
Kortlopende schulden	171	30,8%	203	35,6%
	<u>553</u>	<u>100,0%</u>	<u>570</u>	<u>100,0%</u>

Resultaat

Het resultaat over 2022 bedraagt +/- € 13.466 tegenover +/- € 7.252 over 2021.
De resultaten over beide jaren kunnen als volgt worden samengevat:

	Realisatie 2022 x € 1.000	Begroting 2022 x € 1.000	Realisatie 2021 x € 1.000
Baten			
(Rijks)bijdragen OCW	1.597	1.491	1.463
Overige baten	78	68	61
Totaal baten	1.675	1.559	1.524
Lasten			
Personele lasten	1.365	1.260	1.250
Afschrijvingen	26	25	24
Overige lasten	270	245	242
Totaal lasten	1.661	1.530	1.516
Saldo baten en lasten	14	29	8
Financiële baten en lasten			
Financiële baten en lasten	-1	-1	-1
Resultaat baten en lasten	13	28	7

Kengetallen

Met de kengetallen kan de financiële toestand van de stichting worden beoordeeld en gemeten.
De kengetallen geven de toestand op 31 december weer, er is dus sprake van een momentopname.

	<u>2022</u>	<u>2021</u>	<u>Streef- waarden</u>
Liquiditeit <i>(vlottende activa/kortlopende schulden)</i>	2,09	1,86	0,5 - 1,5
Solvabiliteit 1 <i>(eigen vermogen (excl. Voorzieningen) / totaal passiva) * 100</i>	68,03	63,68	> 20,0
Solvabiliteit 2 <i>(eigen vermogen (incl. Voorzieningen) / totaal passiva) * 100</i>	69,19	64,35	
Rentabiliteit <i>(saldo gewone bedrijfsvoering / totale baten) * 100</i>	0,80	0,48	> 0,0 - < 5,0
Weerstandvermogen <i>(eigen vermogen / totale baten) * 100</i>	22,47	23,81	
Personele lasten / totale lasten	82,20	82,44	
Materiële lasten / totale lasten	17,80	17,56	
Kapitalisatiefactor <i>(balanstotaal -/- bw geb&terr) / (totaal baten + fin.baten) * 100%</i>	27,79	31,29	< 60,0
Huisvestingsratio <i>(huisvestingslasten inclusief afschrijving gebouwen&terreinen) / totale lasten</i>	7,28	7,85	

B1 Grondslagen voor de jaarrekening

1. Algemene toelichting

1.1 Activiteiten

Stichting Vrije School Breda is het bevoegd gezag van de Rudolf Steinerschool en de activiteiten bestaan uit het verzorgen van primair onderwijs in de regio Breda.

1.3 Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijffnummer handelsregister

Stichting Vrije School Breda is feitelijk gevestigd op Heerbaan 250, 4817 NL Breda te Breda en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41102088.

1.4 Groepsverhoudingen

Stichting Vrije School Breda behoort tot een personele unie samen met Stichting Markant Onderwijs. De jaarrekening van Stichting Vrije School is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Markant Onderwijs.

1.7 Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Stichting Vrije School Breda zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

1.9 Consolidatie

De jaarrekening van Stichting Vrije School Breda is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Stichting Markant Onderwijs. Intercompany-transacties, intercompany-winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen worden geëlimineerd, voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de Groep zijn gerealiseerd.

1.11 Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

1.12 Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

2. Algemene grondslagen

2.1 Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (Rjo), de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

2.2 Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

2.4 Financiële instrumenten

Alle overige in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn gewaardeerd tegen de (geamortiseerde) kostprijs.

3. Grondslagen voor waardering van activa en passiva

3.1 Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen. Dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

3.2 Materiële vaste activa

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar betreffende paragraaf.

3.4 Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort.

Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de staat van baten en lasten onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

3.6 Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

3.8 Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

3.9 Eigen vermogen

3.9.1 Algemene reserve

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht. De algemene reserve wordt beschouwd als publieke middelen.

3.10 Voorzieningen

3.10.1 Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

3.10.2 Pensioenvoorziening

De stichting heeft één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling welke wordt gefinancierd door afdrachten aan pensioenuitvoerders, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

De stichting heeft geen verplichtingen tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van tekorten bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Daarom zijn alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar verantwoord in de jaarrekening.

Per 31 december 2022 heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 110,9%.

3.10.4 Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de blijfkans. Bij het contant maken is de markttrente van hoogwaardige ondernemingsobligaties ad 0% (2021: 0%) als disconteringsvoet gehanteerd.

3.12 Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

4. Grondslagen voor bepaling van het resultaat

4.1 Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop ze betrekking hebben.

4.2 Rijksbijdragen

Onder de Rijksbijdragen OCW/EZ worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen verstrekt door het Ministerie OCW/EZ. Tevens worden hier de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van de Rijksbijdrage verantwoord.

De ontvangen (normatieve) Rijksbijdragen en de niet geoormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geoormerkte OCW-subsidies met een vrij besteed overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waarvoor nog geen activiteiten zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

4.3 Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door de Gemeente, Provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

4.4 Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW/EZ, Gemeenten, Provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

4.5 Personeelsbeloningen

4.5.1 Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

4.5.2 Pensioenen

Stichting Vrije School Breda heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

4.6 Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

Immateriële vaste activa inclusief goodwill en materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

4.7 Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

5. Financiële instrumenten en risicobeheersing

5.1 Marktrisico

5.1.2 Rente- en kasstroomrisico

Stichting Vrije School Breda loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (waaronder liquide middelen).

Voor vorderingen en schulden met variabele renteaftspraken loopt Stichting Vrije School Breda risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt Stichting Vrije School Breda risico's

over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente.

Verder is het treasurywettelijk kader bepalend.

B2 Balans per 31 december 2022
na resultaatbestemming

Activa	2022		2021	
	€	€	€	€
Vaste Activa				
Immateriële vaste activa				
Immateriële vaste activa		2		251
Materiële vaste activa				
Gebouwen en terreinen	87.775		92.969	
Inventaris en apparatuur	102.273		88.811	
Leermiddelen	6.911		10.892	
		196.959		192.672
Vlottende activa				
Vorderingen				
Ministerie van OCW	-		62.834	
Overige vorderingen en overlopende activa	8.311		2.430	
		8.311		65.264
Liquide middelen				
Tegoeden op bankrekeningen (betaalrekeningen)	122.998		71.762	
Spaarrekeningen	225.000		240.000	
		347.998		311.762
TOTAAL ACTIVA		553.270		569.949

Passiva	2022		2021	
	€	€	€	€
Eigen vermogen				
Algemene reserve	376.385		362.919	
		376.385		362.919
Voorzieningen				
Personele voorzieningen	6.416		3.846	
		6.416		3.846
Kortlopende schulden				
Crediteuren	13.290		21.147	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	60.498		43.690	
Schulden terzake van pensioenen	16.908		15.067	
Schulden aan groepsmaatschappijen	16.755		69.071	
Overige kortlopende schulden	1.229		-	
Overige overlopende passiva	61.789		54.209	
		170.469		203.184
TOTAAL PASSIVA		<u>553.270</u>		<u>569.949</u>

B3 Staat van Baten en Lasten 2022

	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
Baten			
(Rijks)bijdragen OCW	1.596.621	1.490.894	1.463.002
Overige overheidsbijdragen	150	-	150
Overige baten	78.377	67.500	61.305
Totaal baten	1.675.148	1.558.394	1.524.457
Lasten			
Personele lasten	1.365.276	1.259.690	1.250.138
Afschrijvingslasten	26.123	25.139	24.271
Huisvestingslasten	115.657	118.300	113.892
Overige lasten	90.861	84.475	83.719
Leermiddelen	63.063	41.850	44.478
Totaal lasten	1.660.980	1.529.454	1.516.498
Saldo baten en lasten	14.168	28.940	7.959
Financiële baten en lasten			
Financiële baten	-	-	-
Financiële lasten	702	550	707
Totaal financiële baten en lasten	-702	-550	-707
Resultaat baten en lasten	13.466	28.390	7.252

B4 Kasstroomoverzicht 2022

	2022		2021	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten		14.168		7.959
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen	26.123		24.270	
Mutaties voorzieningen	2.570		-2.963	
		<u>28.693</u>		<u>21.307</u>
Verandering in vlottende middelen				
- Vorderingen	56.953		59.167	
- Kortlopende schulden	-32.715		85.459	
		<u>24.238</u>		<u>144.626</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		67.099		173.892
Ontvangen interest	-		-	
Betaalde interest	-702		-707	
		<u>-702</u>		<u>-707</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten		66.397		173.185
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	-30.161		-50.774	
		<u>-30.161</u>		<u>-50.774</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-30.161		-50.774
Mutatie liquide middelen		<u><u>36.236</u></u>		<u><u>122.411</u></u>
Beginstand liquide middelen	311.762		189.351	
Mutatie liquide middelen	36.236		122.411	
Eindstand liquide middelen		<u><u>347.998</u></u>		<u><u>311.762</u></u>

B5 Toelichting op de onderscheiden posten van de balans per 31 december 2022

Activa

Vaste activa

	31-12 2022 €	31-12 2021 €
1.1 Immateriële vaste activa		
Immateriële vaste activa	2	251
	<u>2</u>	<u>251</u>
	Immateriële vaste activa	
<i>Boekwaarde</i> 31-12-2021	€	
Aanschafwaarde	1.243	
Cumulatieve afschrijvingen	-992	
	<u>251</u>	
<i>Mutaties</i>		
Investeringen	-	
Afschrijvingen	-249	
	<u>-249</u>	
<i>Boekwaarde</i> 31-12-2022		
Aanschafwaarde	1.243	
Cumulatieve afschrijvingen	-1.241	
	<u>2</u>	
<i>Afschrijvingstermijn:</i> 5 jaar		
	31-12 2022 €	31-12 2021 €
1.2 Materiële vaste activa		
Gebouwen en terreinen	87.775	92.969
Inventaris en apparatuur	102.273	88.811
Leermiddelen	6.911	10.892
	<u>196.959</u>	<u>192.672</u>

	<u>Gebouwen en terreinen</u>	<u>Inventaris en apparatuur</u>	<u>Leermiddelen</u>	<u>Totaal</u>
<i>Boekwaarde</i> <i>31-12-2021</i>	€	€	€	€
Aanschafwaarde	160.886	283.710	71.844	516.440
Cumulatieve afschrijvingen	-67.917	-194.899	-60.952	-323.768
	<u>92.969</u>	<u>88.811</u>	<u>10.892</u>	<u>192.672</u>

Mutaties

Investeringen	-	30.161	-	30.161
Afschrijvingen	-5.194	-16.699	-3.981	-25.874
	<u>-5.194</u>	<u>13.462</u>	<u>-3.981</u>	<u>4.287</u>

Boekwaarde
31-12-2022

Aanschafwaarde	160.886	313.871	71.844	546.601
Cumulatieve afschrijvingen	-73.111	-211.598	-64.933	-349.642
	<u>87.775</u>	<u>102.273</u>	<u>6.911</u>	<u>196.959</u>

Afschrijvingstermijn:

Gebouwen en terreinen	40 jaar
Inventaris en apparatuur	3-10 jaar
Leermiddelen	5 jaar

Vlottende activa

	31-12 2022 €	31-12 2021 €
1.5 Vorderingen		
Ministerie van OCW	-	62.834
<i>Overige vorderingen</i>		
Overig	2.000	-
<i>Totaal overige vorderingen</i>	<u>2.000</u>	<u>-</u>
<i>Overige overlopende activa</i>		
Vooruitbetaalde kosten	6.311	2.430
<i>Totaal overlopende activa</i>	<u>6.311</u>	<u>2.430</u>
Totaal vorderingen	<u><u>8.311</u></u>	<u><u>65.264</u></u>

1.7 Liquide middelen

Tegoeden op bankrekeningen (betaalrekeningen)	122.998	71.762
Spaarrekeningen	225.000	240.000
	<u><u>347.998</u></u>	<u><u>311.762</u></u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het schoolbestuur.

Passiva

	31-12 2022	31-12 2021
	€	€
2.1 Eigen vermogen		
Algemene reserve	376.385	362.919
Totaal Eigen vermogen	<u>376.385</u>	<u>362.919</u>

	Saldo 31-12-2021	Resultaat 2022	Saldo 31-12-2022
	€	€	€
Algemene reserve	362.919	13.466	376.385
	<u>362.919</u>	<u>13.466</u>	<u>376.385</u>

	31-12 2022	31-12 2021
	€	€
2.2 Voorzieningen		
Personele voorzieningen	6.416	3.846
	<u>6.416</u>	<u>3.846</u>

	Saldo 31-12-2021	Dotatie 2022	Onttrekking 2022	Vrijval 2022	Saldo 31-12-2022
Personele voorzieningen					
Voorziening jubilea	3.846	2.570			6.416
Totaal voorzieningen	<u>3.846</u>	<u>2.570</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>6.416</u>

De voorziening voor jubilea wordt bij opmaak van de begroting voorafgaand aan het kalenderjaar beoordeeld en berekend op basis van de op balansdatum bestaande aanspraken voor de komende tien jaren. Gebaseerd op:

- Leeftijd per medewerker
- Gehele personeelsbestand
- Jaren dienstverband per medewerker
- Omvang dienstbetrekking
- Jubileum bij 25-jarige diensttijd 50% gratificatie, bij 40-jarige diensttijd 100% gratificatie
- Gratificatie berekend op individuele salarisgegevens rekening houdend met verwachte gemiddelde salarisstijging op lange termijn en een verdisconteringsvoet.
- Berekening tegen contante waarde
- Rekening houdend met een blijfkans.

	<u>Kortlopend deel < 1 jaar</u>	<u>Middenlang deel 1-5 jaar</u>	<u>Langlopende deel > 5 jaar</u>	<u>Totaal</u>
Personele voorzieningen				
Voorziening jubilea	1.704	4.712	-	6.416
Totaal voorzieningen	<u>1.704</u>	<u>4.712</u>	<u>-</u>	<u>6.416</u>

	<u>31-12 2022</u>	<u>31-12 2021</u>
	€	€

2.4 Kortlopende schulden

Crediteuren	13.290	21.147
Belastingen en premies sociale verzekeringen	60.498	43.690
Schulden terzake van pensioenen	16.908	15.067
Schulden aan groepsmaatschappijen	16.755	69.071
Overige kortlopende schulden	1.229	-
Overlopende passiva	61.789	54.209
	<u>170.469</u>	<u>203.184</u>

Specificatie overige kortlopende schulden

Netto salaris	1.229	-
	<u>1.229</u>	<u>-</u>

Specificatie overlopende passiva

Ministerie van OCW / zij-instroom	8.000	13.000
Vakantiegeld reservering	44.573	37.328
Bindingtoelage reservering	4.083	-
Crediteuren transitoria	195	348
Te betalen accountantskosten	4.898	3.533
Overige overlopende passiva	40	-
	<u>61.789</u>	<u>54.209</u>

Model G: verantwoording subsidies OCW

Bestuur:

Brinnr:

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt.

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Datum	De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
Subsidie zij-instroom	1180574-1	20-10-2021	onderhanden

Gebeurtenissen na balansdatum

B6 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Met Veenman BV is op 10 september 2018 een huurovereenkomst voor kopieerapparatuur aangegaan voor de duur van 5 jaar en wordt daarna telkens stilzwijgend verlengd met 1 jaar. De opzegtermijn bedraagt 3 maanden.

Met ProActive Software Nederland BV is m.i.v. 18 juni 2018 een licentieovereenkomst aangegaan voor onbepaalde tijd. De opzegtermijn bedraagt 3 maanden. De omvang van het contract is niet te bepalen, aangezien deze kosten in de totaalfactuur bij Stichting Markant Onderwijs worden verantwoord.

Met TIG The Implementation Group is m.i.v. 18 juni 2018 een licentie overeenkomst aangegaan voor ontwikkelde software per kalenderjaar, met stilzwijgende verlenging en een opzegtermijn van 3 maanden. Ook hier geldt dat de omvang niet kan worden bepaald.

De huurovereenkomst van Cosunpark 21 is ingegaan per 1 december 2018 voor de duur van 5 jaar en 1 maand, met telkens een verlenging van 5 jaar. De opzegtermijn bedraagt 12 maanden. De aanvangshuurprijs bedraagt € 79.700 voor 5 schoolbesturen, Breedsaam en Building Breda. Het contract is tussentijds in overleg met de verhuurder beëindigd per 1 december 2022. Per 1 juli 2022 is een overeenkomst aangegaan met de heren J.P.F. Baneke en M.J.M. Huijsmans voor het gebouw aan de Heerbaan voor een periode van 10 jaar voor dezelfde organisaties als hierboven. Het huurbedrag was per 31 december nog niet bekend.

Met Stoffels Bleijenberg is voor de periode van 1 januari 2021 tot 1 januari 2031 een overeenkomst aangegaan voor het schoonmaak van het schoolgebouw en is in 2021 tot stand gekomen na een aanbestedings-procedure. Per 1 januari 2023 is na een fusie de naam gewijzigd in Vebego Cleaning Services.

Vordering ministerie

Per 1 januari 2023 is de bekostiging van het primair onderwijs na wetwijziging vereenvoudigd. Daarmee is de bekostigingssystematiek gewijzigd.

Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek zijn schoolbesturen door de regelgeving en besluitvorming van de minister met een groot materieel probleem geconfronteerd. Waar de schoolbesturen in een (school)jaar normaal gesproken 100% aan bekostiging ontvangen, is dat in de overgang naar de nieuwe bekostigingssystematiek circa 93% voor het schooljaar 2022/2023. Schoolbesturen in de PO-sector werden daardoor in de periode augustus tot en met december 2022 door de minister met circa 7% gekort op hun bekostiging. Dit komt voor ons schoolbestuur neer op € 68.815. Voorzichtigheidshalve is dit bedrag niet als vordering op de balans per 31 december 2022 opgenomen.

Tegen dit besluit van de minister is bezwaar en beroep aangetekend. De uitkomst hiervan is nog niet bekend.

B7 Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten 2022

Baten

	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
3.1 (Rijks)bijdragen Ministerie van OCW			
Rijksbijdrage lumpsum	922.170	868.495	873.655
Rijksbijdragen MI	177.619	172.414	183.801
Rijksbijdragen P&A-beleid	264.460	229.208	216.004
Rijksbijdragen NPO	140.515	140.515	67.779
Overige subsidies Ministerie van OCW	27.244	21.344	61.743
Rijksbijdragen SWV	64.613	58.918	60.020
Totaal (Rijks)bijdrage Ministerie van OCW	<u>1.596.621</u>	<u>1.490.894</u>	<u>1.463.002</u>

Het verschil tussen de begroting en de realisatie wordt veroorzaakt door de indexering die OCW met terugwerkende kracht heeft berekend. Bij het opmaken van de begroting 2022 was deze indexering nog niet bekend.

De overige subsidies OCW bestaan uit de subsidie zij-instroom en professionalisering + begeleiding starters en schoolleiders.

3.2 Overige overheidsbijdragen

Gemeentelijke vergoeding personeel	150	-	150
Totaal overige overheidsbijdragen	<u>150</u>	<u>-</u>	<u>150</u>

3.5 Overige baten

Verhuur onroerende zaken	10.405	7.500	7.416
Ouderbijdragen	61.542	60.000	50.000
Overige	6.430	-	3.889
Totaal overige baten	<u>78.377</u>	<u>67.500</u>	<u>61.305</u>

Lasten

	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
4.1 Personele lasten			
Lonen en salarissen	1.320.580	1.188.290	1.216.652
Dotatie/vrijval voorziening jubilea	2.570	-	-2.963
Personeel niet in loondienst	24.570	17.000	24.437
Nascholing	32.534	20.000	31.414
Reis- en verblijfkosten	16.318	4.200	13.689
Kosten arbodienst	3.111	3.500	3.216
Overige	12.487	26.700	32.974
	<u>1.412.170</u>	<u>1.259.690</u>	<u>1.319.419</u>
Uitkeringen VF (-/-)	-10.502	-	-51.701
Overige uitkeringen (-/-)	-36.392	-	-17.580
Totaal personele lasten	<u><u>1.365.276</u></u>	<u><u>1.259.690</u></u>	<u><u>1.250.138</u></u>
Specificatie Lonen en salarissen			
Lonen en salarissen	949.001	1.154.145	846.052
Sociale lasten	129.589	-	126.827
Premies Participatiefonds	12.717	-	24.524
Premies Vervangingsfonds	52.242	-	46.168
Pensioenlasten	141.754	-	136.798
	<u>1.285.303</u>	<u>1.154.145</u>	<u>1.180.369</u>
Doorbelaste salariskosten	35.277	34.145	36.283
	<u><u>1.320.580</u></u>	<u><u>1.188.290</u></u>	<u><u>1.216.652</u></u>

De toename in de salariskosten wordt o.a. veroorzaakt door een hoger aantal FTE's en CAO-afspraken.

Aantal FTE's	FTE's 2022	FTE's 2021
OP	13,320	13,084
OOP	2,280	2,023
DIR	0,800	1,050
	<u><u>16,400</u></u>	<u><u>16,157</u></u>

	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
4.2 Afschrijvingslasten			
Immateriële vaste activa	249	249	249
Gebouwen en terreinen	5.194	1.947	5.194
Inventaris en apparatuur	16.699	18.337	15.023
Leermiddelen	3.981	4.606	3.805
Totaal afschrijvingslasten	<u><u>26.123</u></u>	<u><u>25.139</u></u>	<u><u>24.271</u></u>

	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
4.3 Huisvestingslasten			
Huur	2.202	2.800	2.752
Onderhoud	42.500	38.600	35.424
Energie en water	21.661	27.400	25.272
Schoonmaakkosten	45.794	42.900	43.668
Heffingen	2.978	3.500	3.851
Tuinonderhoud	-	3.000	2.742
Overige huisvestingslasten	522	100	183
Totaal huisvestingslasten	<u>115.657</u>	<u>118.300</u>	<u>113.892</u>

4.4 Overige instellingslasten

Administratie en beheer	17.533	19.000	17.447
Accountantskosten	9.796	7.000	7.066
Telefoon- en portokosten e.d.	1.624	2.350	1.873
Deskundigenadvies	925	-	-
Verzekeringen	1.861	3.000	2.703
Vergoeding bestuursleden/bestuurskosten	5.201	4.000	6.401
Abonnementen/documentatie	-	200	106
Contributies	9.118	5.000	4.190
Overige administratie- en beheerslasten	295	800	2.315
Culturele vorming	997	6.500	154
Public relations en marketing	6.498	4.000	4.011
Sportdag/vieringen/reizen/excursies	3.403	2.000	1.271
GMR/MR/OR	-	125	90
Representatie overig/derden	144	100	35
Activiteiten ouderbijdrage	32.944	30.000	30.345
Uitgaven overige projecten	-	-	5.529
Overige instellingslasten	522	400	183
Totaal overige instellingslasten	<u>90.861</u>	<u>84.475</u>	<u>83.719</u>

Accountantshonoraria

Controle van de jaarrekening	9.796	7.000	7.066
	<u>9.796</u>	<u>7.000</u>	<u>7.066</u>

4.4.2 Leermiddelen

Leermiddelen	46.981	20.150	21.666
Inventaris en apparatuur	16.082	21.700	22.812
Totaal leermiddelen	<u>63.063</u>	<u>41.850</u>	<u>44.478</u>

	Realisatie 2022 €	Begroting 2022 €	Realisatie 2021 €
--	-------------------------	------------------------	-------------------------

5. Financiële baten en lasten

Financiële baten

Rentebaten	-	-	-
------------	---	---	---

Financiële lasten

Rentelasten	702	550	707
-------------	-----	-----	-----

Totaal financiële baten en lasten	<u>-702</u>	<u>-550</u>	<u>-707</u>
-----------------------------------	-------------	-------------	-------------

WNT- verantwoording 2022

Bestuur:

59984

Toelichting op de WNT: Hiervoor verwijzen wij naar het geconsolideerde jaarverslag van Stichting Markant Onderwijs en Stichting Vrije School Breda.

(Voorstel) bestemming resultaat baten en lasten

De verdeling van het exploitatiesaldo over 2022 is vooruitlopend op de goedkeuring door het bestuur al in deze jaarrekening verwerkt.

Overeenkomstig de wettelijke bepalingen is het positieve resultaat over 2022 ad € 13.466 als volgt verdeeld:

	€
Algemene reserve	<u>13.466</u>
	<u><u>13.466</u></u>

Overzicht verbonden partijen

Verbonden partij, meerderheidsdeelneming

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten *	Deelneming
Stichting Markant Onderwijs **	stichting	Breda	4	100%

Verbonden partij, minderheidsdeelneming

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten *
RSV Breda e.o. Primair Onderwijs	stichting	Oosterhout	4
Breedsaam	vereniging	Breda	4

* Code activiteiten:

1. contractonderwijs
2. contractonderzoek
3. onroerende zaken
4. overige

** personele unie



accountants
onderwijs & kinderopvang

Beukenlaan 60, 5651 CD Eindhoven
085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

IBAN: NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK: 58941487
BTW: NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van
Stichting Vrije School Breda
Cosunpark 21
4814 ND BREDA

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Vrije School Breda te Breda gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Vrije School Breda op 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de staat van baten en lasten over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.



accountants
onderwijs & kinderopvang

Beukenlaan 60, 5651 CD Eindhoven
085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

IBAN: NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK: 58941487
BTW: NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Vrije School Breda zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.



accountants
onderwijs & kinderopvang

Beukenlaan 60, 5651 CD Eindhoven
085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

IBAN: NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK: 58941487
BTW: NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.



accountants
onderwijs & kinderopvang

Beukenlaan 60, 5651 CD Eindhoven
085 - 0200 093

mail@wijsaccountants.nl

IBAN: NL69 ABNA 0636 0375 33

KVK: 58941487

BTW: NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;



accountants
onderwijs & kinderopvang

Beukenlaan 60, 5651 CD Eindhoven
085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

IBAN: NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK: 58941487
BTW: NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 20 juni 2023
Wijs Accountants

Drs. A.A.J. Vogels RA

Kenmerk: 2023.0099.conv

Ondertekening van de jaarrekening

J. van Knijff
bestuurder was getekend

M.E. Pijning
voorzitter Raad van Toezicht was getekend

S.C.M. Josephi
lid Raad van Toezicht was getekend

R.G. de Kort
lid Raad van Toezicht was getekend

J.H. Mulder
lid Raad van Toezicht was getekend

L.M.J. Bult
lid Raad van Toezicht was getekend

Breda, d.d. was getekend

D1 Gegevens rechtspersoon per 31 december 2022

*	Bestuursnummer	59984
*	Naam en adres van de instelling	Stichting Vrije School Breda Heerbaan 250 4817 NL Breda
*	Telefoonnummer	076-5289360
*	E-mailadres	info@vrijeschoolbreda.nl
*	Internetsite	www.vrijeschoolbreda.nl
*	Contactpersoon jaarverslag	ONS Onderwijsbureau, dhr E.V. Cools
*	Telefoonnummer contactpersoon	088-8504771
*	E-mailadres contactpersoon	e.cools@onsonderwijsbureau.nl
*	Administratiekantoor	ONS Onderwijsbureau
*	AK-nummer	401
*	Brin-nummer + NAW gegevens school	060Z Rudolf Steinerschool Minckelerstraat 27 4816 AD BREDA
	datum samenstelling jaarrekening	31 mei 2023